

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddetek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znana mesečno Din 20.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Konferenca v Washingtonu

Od časa velikega demokratskega predsednika Wilsona se je Amerika, nejevoljna in razočarana nad malimi evropskimi spetkami, umaknila v svojo osamelost. Republikanci, ki so vodili ameriško politiko vso povojno dobo, so se vrnili k tradicionalnemu ameriškemu nazoru, da Amerika ni nikdar dovolj daleč od Evrope. Samo enkrat, pod Hooverom, je skušala republikanska uprava poseči v evropsko zmedo z znamenitim reparacijskim moratorijem, toda ker se je za videzom nesebične pomoči skrivalo le sebično koristništvo republikanske plutokracije, Hooverov korak ni bil srečen. Amerika se je za tem neuspehom še bolj potegnila nazaj; obdala se je s pravim kitajskim zidom, ki jo je odrezal skoraj od vsakih zvez z zunanjim svetom. Ta politika je Ameriko veljala, kakor je sedaj povedal državni tajnik Hull, 6 milijard dolarjev. Ze ta ugotovitev bi morale novo vprašanje: ali je treba, da se poskuša za nasprotno politiko, tudi če bi po svojem programu bila za načelo gospodarske in politične izolacije.

Predsednik Roosevelt je sedaj pod vtisom teh ugotovitev komaj dober mesec po svojem ustoličenju v Beli hiši poslal evropskim velesilam in Japonski povabilo, naj se udeležijo konference v Washingtonu, ki bi po predsednikovih željah bila nekak uvod za svetovno gospodarsko konferenco v Londonu. Slednja čaka tako velika in za vse človeštvo važna naloga, da je dolžnost vseh odgovornih državnikov, utreti ji kolikor mogoče pot in odpraviti pravočasno ovire, ki bi lahko preprečile njen uspeh. Izmed velesil ameriški predsednik ni povabil edino Rusije, ker ne bi vzbudilo doma vtisa, kakor da gre za neko ponudbo Rusiji in za priprave priznanja sovjetskega režima. Priznanje Rusije že dolgo časa loči ameriške duhove in novi predsednik je mnenja, da je to tako velika vprašanje, da se ga ne sme lotiti, dokler ni izvedel svojega notranjega programa.

Cepprav so bila povabila poslana razen Rusiji vsem svetovnim velesilam in bodo, kakor pravi ameriški zunanji urad, povabila tudi vse ostale države, ki bi se hotele teh razgovorov udeležiti, se da vendar sklepati iz dosedanjih službenih izjav, da bo težišče v »trikotniku« zapadnih demokracij, pri čemer so mišljene Anglija, Francija in Amerika. Res ima ameriška demokracija danes še večjo duhovno skupnost z obema velikima demokracijama zapada, ne glede na to, da jo s slednjima vežejo tudi gospodarski stiki in velike koristi iz njih. Kljub temu ameriškemu poudarku se ni bati, da bi za tem povabilom v današnji dobi paktov tičala kakva ponudba za pakt trojice, ki bi potem svojo voljo oktroirala ostalemu svetu. Predsednik Roosevelt se naravnost trudi, da bi washingtonskim posvetovanjem dal značaj zasebnih in posvetovalnih razgovorov in se izognil vsemu, kar bi jim dalo videz neke »mednarodne konference velikega stila«.

Kolikor se da razbrati iz dosedanjih skromnih službenih izjav, bodo tvorila glavni predmet razgovorov vprašanja, kako bi se dalo oživiti svetovno gospodarstvo in trgovina, kako bi se dalje organizirala londonska svetovna gospodarska konferenca, da bi imela izgleda za uspeh, in kako bi se uredilo vprašanje vojnih dolgov v zvezi s svetovno gospodarsko konferenco. Toda v dobro informiranih krogih zatrjujejo, da se ti »trikotni« razgovori ne bodo omejevali le na gospodarske probleme in vprašanje dolgov, ker je Roosevelt medtem prišel do prepričanja, da današnji politični položaj v Evropi nujneje kliče po razčiščenju, nego gospodarski. Roosevelt uvideva, da postaja revizionistični blok vedno bolj izzivalen in nasilen ter vzbuja upravičeno bojazn v Washingtonu. Zaradi tega se bo verjetno razgovarovalo v Washingtonu tudi o današnjem nemirni politiki Nemčije. Italije in Madžarske in direktorija četvorice, ki je zadnje tedne tako strašno na Evropi, bo sedaj končoveljavno pokopan.

Da bo težišče washingtonskega sestanka ležalo v »trikotju« zapadnih demokracij, svedoči tudi želja, ki jo je Roosevelt sporočil v Pariz, naj bi zastopala Francijo, ker sta zaradi današnjega evropskega položaja njen ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Paul Boncour zadržana, kaka druga močna osebnost, ki bi nastopala s avtoriteto poleg Roosevelta in angleškega delegata premierja Macdonalda. Roosevelt je pri tem predlagal, naj bi prišel v Ameriko bivši ministrski predsednik Herriot, ki je danes v Ameriki najpogostejši evropski državnik, z ozirom na svoje inu naško držanje za časa srđite francoske parlamentarne borbe v zadevi plačila vojnih dolgov. Herriotovi govori v parlamentu so izšli v Ameriki v posebni knjižici, ki ga je popularizirala v vseh slojih prebivalstva. Predsednik Roosevelt se nada, da bo sedaj z Macdonaldom in Herriotom dosegel nekak pred-

Kaj pripravljata Rim in Vatikan

Sestanki nemških in avstrijskih državnikov v Kvirinalu in Vatikanu — Pogajanja za enoten nemški in avstrijski konkordat

Rim, 12. aprila. — Mussolini je snoči sprejel ministra Göringa takoj za njim pa nemškega poslanika Hassia. Razpravljal je z njima o francoskem odgovoru na italijanski načrt o direktoriju štirih velesil.

Podkancelar Papež je imel snoči več razgovorov z vplivnimi vatikanskimi osebnostmi. Razpravljali so o ponovni ureditvi odnošajev med Vatikanom in Nemčijo. Gre za to, da se dosedanjim konkordat z Bavarsko, Saško in Badensko spričo centralizacije, ki jo namerava izvesti Hitler v nemški državi, nadomestijo z enotnim konkordatom, ki bo veljal za vso nemško državo in bo služil kot osnovni zakon za ureditev odnošajev med državo in katoliško cerkvo.

Precejšnjo senzacijo je izzval tudi poset voditelja centra prelata Kaasa, ki se je prav tako mudil v Rimu, pri podkancelariju Papežu. Mislijo, da je Kaas razložil Papežu stališče centra, ki se orientira v desničarskem smislu, da podpre Hitlerjevo vlado.

Podkancelar Papež in minister Göring sta bila danes popoldne v zasebni avdienci pri papežu. Obe avdienci sta trajali po pol ure. Razgovor s podkancelarijem je bil nad vse prisrčen. Göring je podal papežu pregled o sedanjem položaju v Nemčiji, pri čemer je posebno naveličal moč nacionalne vlade ni novega režima, ki sloni na enotni volji nemškega naroda. Göring je nato obiskal vatikanskega državnega tajnika kardinala Pacellija, s katerim je imel nad enourni razgovor o položaju v Nemčiji in o novem režimu. Ko je zapuščal Vatikan, je izjavil novinarjem, da je z uspehom razgovorov popolnoma zadovoljen. Papež je izročil podkancelariju Papežu po končanem razgovoru zlato spominsko kolajno svetega leta.

Tudi minister Schuschnigg pojde v Rim

Dunaj, 12. aprila. — Kakor poročajo listi, bo prihodno nedeljo odpotoval v Rim tudi pravosodni minister dr. Schuschnigg, ki se bo tamkaj sestal z dr. Dollfusom pred povratkom na Dunaj. Pravosodni minister ki bo prisel v Rim v spremstvu sekijskega šefa v prosvetnem ministrstvu dr. Loebsteina bo po pojasnilu zveznega kancelarja o razgovorih v Vatikanu pričel pogajanja za sklenitev konkordata. Dr. Schuschnigg bo sodeloval pri teh pogajanjih predvsem kot strokovnjak v zadevah, ki se tičejo reforme zakonskega prava v Avstriji. dočim bo sekijski šef dr. Loebstein vodil pogajanja, ki se tičejo vsilila izredna seja vlade, ki se je bavila z meritornimi pripravami za ta pogajanja. Pravosodni minister Schuschnigg bo ostal dalje časa v Rimu.

Kakor poročajo iz Rima je snoči ob 6. posetil zveznega kancelarja dr. Dollfusa v avstrijskem poslanstvu italijanski državni tajnik za zunanje zadeve Šuvich.

Konkordat po fašističnem vzorcu

Berlin, 12. aprila. — Državni podkancelar Papež je v listu »Stahlhelm« obrazložil stremiljenje svoje nove katoliške organizacije »Kreuz und Adler«. Trdi, da ne gre za osnove nove politične stranke, pač pa stremi nova organizacija po sodelovanju z nacionalnim in konservativnim protantizmom za zgraditev nove nemške države. Glava naloga Papežev nove organizacije naj bi bila vzgoja naraščajočih političnih voditeljev.

O Papeževih pogajanjih v Rimu piše »Völkischer Beobachter«, da gre pri tem predvsem za bodoče stališče centra namram državni vladi. Kolikor je dostojno znano, ne bo papež izrekel nobenih pomislekov proti Hitlerjevi vladi, kajti njeno nazoranje, da se mora v državi uveljaviti predvsem red, odgovarja vseskozi tudi načelu krščanstva. Zlasti ne bo Vatikan povzročal niti najmanjših težkoč boju nemške državne vlade proti komunizmu. Dolgoletni nuncij v Berlinu, kardinal Pacelli, bo brez dvoma pritril Papeževim načrtom. Nasprotno pa domneva v cerkvenih krogih, da je papež manj navdušen za načrt osnivanja nove katoliške stranke v Nemčiji. Razen tega zatrjujejo, da bi rad podkancelar Papež dosegel zaključitev konkordata med Nemčijo in Vatikanom.

hodni sporazum o glavnih osnovah sodelovanja treh zapadnih demokracij, ki bi močno olajšal končno oživiljenje mednarodne trgovine, znižanje carinskih tarif in ureditev vojnih dolgov.

Eden najožjih sodrnikov Rooseveltovih, državni tajnik Hull, je poudaril, da bi washingtonski sestanek dosegel svoj namen, če bi se na njem sporazumele velesile v skupnih smernicah svoje gospodarske politike. Drugi važni razlog, ki je napotil predsednika do sklicanja tega sestanka, je bila njegova namera, da s tem vpliva na ameriško javnost in na kongres. Ameriški predsednik se boji, da se ne bi ameriški narod v današnji hudi krizi uprl sklepom svetovne gospodarske konference za znižanje carinske zaščite, če bi tako pogodbo podpisali ameriški delegati v Londonu. Mnogo lažje bi bilo, če bi se ta pogaja-

ki bi bil v glavnih potezah slični konkordatu Italije z Vatikanom. Na večeršnjem sestanku Papeža in Mussolinija se je razpravljalo tudi o potovanju državnega kancelarja Hitlerja v Rim. Hitler bo bržkone odpotoval v Rim ob koncu aprila.

Socialisti o Dollfusovi misiji v Rimu

Dunaj, 12. aprila. — »Arbeiter Zeitung« piše k potovanju zveznega kancelarja dr. Dollfusa v Rim, da je v interesu Avstrije, če varuje strogo nevtralnost. V sedanjem položaju nima Avstrija večje naloge, kakor da se izogiba vsakemu videzu, da se hoče pridružiti enemu ali drugemu zveznemu sistemu. Vabil ne manjka, Italija in Madžarska sta zaveznici in Avstrija leži med njima. Hirtenberška afera je dokazala, da potrebujejo avstrijske železnice za prevoz italijanskega orožja na Madžarsko. Kakor kažejo italijanski listi, goje razne načrte. Pričeli so z navidezno nedolžnim načrtom gospodarske antante Italije, Nemčije in Madžarske, v katero bi radi pritegnili tudi Avstrjo, končujejo pa z načrtom osnivanja nove majhne Avstrogrske podhabsburškimi žezlom in italijanskim pokroviteljstvom, ki bi radi pridružili tudi Hrvaško, ako bi jo odtrgali od Jugoslavije. Vsi ti načrti, pravi avstrijski socialistični list, predstavljajo od najskromnejšega do poslednjega za Avstrijo samo nevarnost. Kar potrebuje Avstrija, je najstrožja nevtralnost, ako ne bo postala kmet na šahovski deski, ki bi ga velike države izigravale za svojo igro med seboj.

V teh razmerah se je peljal dr. Dollfus v Rim prav v času, ko se tamkaj mudita tudi Papež in Göring. Ni se znano, kaj prav za prav hoče tamkaj. Parlament je izločen in ma na zunanjo politiko vlade prav tako malo vpliva kakor na zakonodajo. Ceprav pa bi bili nameni dr. Dollfusa povsem nedolžni, mora njegovo potovanje v sedanjem trenutku zbuditi vsaj nezadržane in mnenje, da se hoče Avstrija pridružiti ustvarjajočemu se bloku fašističnih držav. To nezaupejanje more v Parizu in prestolnicah francoskih zaveznikov postati za malo in slabotno Avstrijo zelo nevarno. Ko je bila Hirtenberška afera likvidirana, je glavni odbor Narodnega sveta sprejel socialno-demokratski predlog, ki zahteva strogo nevtralnost namram vsem zavezniškimi sistemom, ki se porajajo v Evropi, ter preprečenje vsakega videza, da bi mogla Avstrija opustiti teko nevtralnost. Zato ne more nihče trditi, da je Dollfusovo potovanje v sedanjem trenutku v skladu s to soglasno izraženo voljo ljudske zastopstva. Velika vprašanja zunanje politike so tudi v najtesnejši zvezi z notranjo politiko. Dr. Dollfus bo v Rimu govoril z italijanskimi in nemškimi državnikmi, toda Nemčija in Italija, ki nastopata v svetu skupno, sta v zadnjem času prav v Avstriji druga drugo pobijali. Nemški fašizem podpira v Avstriji narodne socialiste, italijanski fašizem pa plačuje in podpira Heimwehri kneza Starhemberga. Italija hoče priključitve Avstrije k Nemčiji; imeti hoče sicer fašistično Avstrijo, ne pa narodno-socialistino. Kaj torej išče Dollfus v Rimu v trenutku, ko razpravljata Mussolini in Papež o srednjeevropskih vprašanjih? Ali hoče morda, kakor menijo nekateri, samo preprečiti, da bi se nemški in italijanski fašisti ne sporazumeli o zadevah, ki se tičejo Avstrije, brez njene sodelovanja, ali pa hoče, kakor menijo drugi, porabiti priliko, da bi dosegel po evinčih preko Rima sporazum med obema kriloma avstrijskega fašizma, med narodnimi socialisti in Starhembergovim Heimwehrom, da bi razširil ozko podlago svoje vlade s črno-rjavo koalicijo? Papež bi mu mogoč morda povedati, da narodni socialisti pogazijo vsakogar, kdor se z njimi druži. In kakšen bi bil zunanji položaj Avstrije, če bi prišel sedaj kak narodno-socialistični minister kot Hitlerjev namestnik v avstrijski vladi, ne more nihče dvomiti, kdor se spominja, s kako srđitostjo so zavrnile zahodne velesile mnogo skromnejši načrt nemško-avstrijske carinske unije.

V Franciji so pozorni

Pariz, 12. aprila. — V Franciji se že čuti reakcija na najnovejšo rimske načrte, ki so v zvezi s sedanjimi konferencami v Rimu. Francoski tisk, posebno levičarski, je začel kampanjo proti Avstriji in njenemu kancelarju dr. Dollfusu, ki ga dolže pristranske politike proti demokraciji in socializmu. »Populaire« piše, da se Avstri-

nja vršila v ameriškem ozračju, da bi bili senatorji in poslanci v stalnih stikih z evropskimi delegacijami in bi bili o gospodarskih težnjah sveta neposredno poučeni. Ravno nepoznavanje svetovnih razmer in položaja je bilo krivo, da se ameriški kongres dosečaj uprl še vsakim žrtvam, ki jih je ameriška vlada zahtevala od njega za sanacijo sveta.

Rooseveltovo pobudo so sprejele vse države z velikim zadovoljstvom. Njegove ponudbe se smatrajo za prvi dokaz, da je današnja Amerika res pripravljena za sodelovanje z ostalim svetom in za iskranje rešitve iz sedanjih težav. Pariški »Temps« piše, da je Roosevelt res pravi naslednik Wilsona, ki prehaja sedaj od svojih obljub na dejanja in je odločen turj izvesti načela demokratske stranke, ki noče, da bi Amerika bila osamljena v katerekoli oziru.

ji dr. Dollfusa ne sme posoditi niti vinar ter pristavlja, naj si francoska vlada v sedanjem položaju nikakor ne upa uresničiti posojila Avstriji.

O potovanju avstrijskega zveznega kancelarja dr. Dollfusa v Rim izjavlja »L'Intransigeant« med drugim, da je razen oficijelnih razlogov zanj še več drugih po-

Nova akcija Mussolinija

Razgovori o direktoriju štirih velesil naj bi se nadaljevali v Italiji — Mussolinijevi naporji za sklenitev pakta štirih

Rim, 12. aprila. — Kakor zatrjujejo, bo Mussolini dal novo iniciativo za konferenco velesil, ki naj bi se vršila takoj po povratku Macdonalda iz Washingtona.

V rimskih političnih krogih izražajo željo, da bi se razgovori o zaključitvi pakta štirih velesil vršili na italijanskih tleh. Kot najbolj pripraven kraj označujejo Benetke. Razen tega bi Mussolini rad videl, da bi ga pred pričetkom konference posetil Hitler in Daladier. Kakor zatrjujejo, tudi želi da bi ga posetili zunanji ministri Male antante.

Italija popušča?

Pariz, 12. aprila. — Rimski poročevalci »Temps« javlja, da se je v italijanskih političnih krogih pokazala v zadnjih dneh izprememba nazoranja in prid Francije. Italijanska vlada ne kaže več sedaj tolike nepopustljivosti kakor prvotno. Že sedaj je Mussolini pripravljen pristati na več izprememb svojega načrta o paktu štirih. Tako na francoski kakor na italijanski strani se kažejo gotove tendence za sporazum. Mussolini stremi predvsem za tem, da bi ne prevzel prevelikih obveznosti, in se nikakor ne kaže pripravljeno, da bi bil povsem na razpolago Nemčiji, ker motri vso zadevo v prvi vrsti s stališča italijanskih interesov. Zato se tudi samo v tem okviru bavi z nemškimi tezami. V Nemčiji se predvsem boje, da bi prišlo do posebnih pogajanj med Italijo in Francijo, ki bi dovedla do temeljite izpremembe prvotnega načrta pakta štirih. Zato je Nemčija v svoji bojazni tudi poslala Papeža in Göringa v Italijo, da bi posredovala v tem smislu. Nemčija bi vsakakor rada vedela, do katere točke msk ostati Mussolini v nemško-italijanski smeri. Zato so vsa njena prizadevanja usmerjena na to, da bi se načrt pakta, ki vsebuje gotove nemške misli, nič več ne izpremenil. Rimska vlada pa v ostalem prav dobro ve, da vodi nemško politiko trenutno mnogo bolj nemški generalni štab kakor pa državni kancelar Hitler. Zato se zdi, da se Mussolini namram berlinski vladi noče preveč vezati.

Mušanov proti direktoriju štirih

Sofija, 12. aprila. — Ministrski predsednik Mušanov je pred parlamentarnim odborom za zunanje zadeve podal obširen ekspozé o zunanje-političnem položaju Bolgarije. Njegova izjava je bila očitno pod vtisom njegovega nedavneza potovanja v Pariz in London in splošno se je opazilo, da so bila mnogo realnejša in objektivnejša, kakor pa je bilo to pri njem do sedaj običajno.

Glede Male antante je Mušanov izjavil, da bolgarska vlada v novem paktu ne vidi nič novega, ker Mala antanta ni od večera, ter so tudi dobro znani njeni glavni cilji, ki so ostali neizpremenjeni. V odnošjih Bolgarije do Male antante se ni nič izpremenilo in za Bolgarijo ni nobene nevarno-

Preganjanje židov pride pred Društvo narodov?

Zaupno poročilo angleškega poslanika v Berlinu je očitno porazno za Nemčijo

London, 12. aprila. — AA. Zunanji minister Simon je na vprašanje o položaju nemških židov odgovoril, da je dobil od angleškega berlinskega poslanika zaupno poročilo, ki ga pa še ne more objaviti. Na vprašanje, ali bo sprožil židovski problem v Zenevi, je Simon odgovoril, da bo storil, če se bo ponudila priložnost.

Varšava, 12. aprila. — Židovska skupina v parlamentu je izdala proglas, v katerem poziva vse poljske žide, naj se ostreje nadaljujejo boj proti narodnemu socializmu v Nemčiji.

Berlin, 12. aprila. — Uredba državnih ministrov za notranje zadeve in za finance o izvanjnu zakona za obnovo policijske vestnosti uradništva določa, da se odzuste vsi uradniki, ki pripadajo komunistični stranki in vsi uradniki, imenovani po 1. avgustu 1914, če imajo v prvem ali drugem rodu židovske prednike, ki se niso borili na fronti ali pa niso izgubili očeta ali sinov med svetovno vojno.

Chemnitz, 12. aprila. — V noči od ponedeljka na torek so prišli na stanovanje židovskega odvetnika Weinerta možje v uniformah nacionalnih socialistov in ga odpeljali s seboj v avtomobilu. Zjutraj so ga našli v Wiedensuu mrtvega s prestrlejeno glavo. Policijsko ravnanje v Chemnitzu

litičnih vzrokov, ki pa ne bodo objavljeni. Med temi je želja dr. Dollfusa, da bi v Vatikanu obrazložil nazoranje avstrijskih katoličanov glede narodnega socializma, pri čemer igra važno vlogo tudi prizadevanje nemške vlade, ki hoče katoliško cerkev nacionalizirati. Dr. Dollfus odklanja »Anschluss«, ker se je po dosedanjih Hitlerjevih ukrepih prepričal, da bi postala Avstrija s priključitvijo vazal Nemčije. Navzočnost bivšega voditelja avstrijskega Heimwehra majorja Pabsta v Rimu, Tolmachi isti list, češ da hoče major Pabst s središevanjem Rima doseči spravo med raznimi skupinami Heimwehra. Bodoči dnevi bodo torej po nazoranju »L'Intransigeant« za nadaljnji razvoj odnošajev med Nemčijo, Italijo in Avstrijo največjega pomena.

sti, ker bo lahko tudi še v bodoče vodila pogajanja z vsako posamezno državo Male antante v svrhu ureditve spornih vprašanj in tesnejšega zblizanja.

Glede Mussolinijevoga načrta o paktu velesil se je izjavil Mušanov zelo skeptično. Naglasil je, da Bolgarija sprejme vsa sklepe velesil, v kolikor se nanašajo na razorožitev v duhu razorožitvene konference. Nikakor pa Bolgarija ne bi mogla podprati direktorija velesil, ki naj bi po Mussolinijevem predlogu po svoje uredil razmere v Evropi, ker je imela Bolgarija v nedavni prošlosti največ škoda ba zaradi nasprotujočih si interesov velesil na Balkanu. Splošno opozicijo Francije in Male antante tudi ni nobenega izgleda, da bi Mussolinijev načrt prodl. Ni pa izključeno, da bi v ta direktorij prišli tudi zastopniki Male antante in Poljske, raznoče pa še zastopniki drugih regionalnih skupin, vse pa v duhu Briandove Panevrone in v duhu Društva narodov. Tako razširjeni direktorij pa bi ne bil več to, kar predlaga Mussolini, ki hoče imeti samo organ za zaščito interesov velesil, marveč bi odgovarjal tudi interesom manjših držav in duhu Društva narodov.

V političnih krogih komentirajo Mušanove izjave kot dokaz, da hoče biti Bolgarija nevtralna namram vsem velesilam, tembolj, ker se je začela po povratku zemljoradniških emigrantov velika propaganda za zblizanje s Francijo in Jugoslavijo.

Mala antanta in Sovjetska Rusija

Pariz, 12. aprila. — »Temps« se v obširnem članku svojega dopisnika iz Prage bavi z možnostjo zblizanja Male antante in sovjetske Rusije ter piše med drugim: Dogodki zadnjih tednov so k temu nedvomno mnogo pripomogli. Pakt o nenapadanju, ki je bil sklenjen med Francijo, Poljsko in sovjetsko Rusijo, bo najbrže razširjen tudi sedaj na Malo antanto. Na drugi strani vodi sovjetsko Rusijo k zblizanju z Malo antanto razvoj dogodkov v Nemčiji, ki izziva v Moskvi vedno večje nezamuljenje. Sovjetska Rusija je očitno pripravljena prenesti vsa naračila, ki jih je imela dosedaj Nemčija, na Českoslovaško. Eno oviro tvorijo finančne težkoče, v katerih se nahaja sovjetska Rusija. Sovjetska Rusija nima sredstev, da bi naračila spri plačevala, marveč bi se želela poslužiti dolgoročnih kreditov, kakor je imela dogovorjeno z Nemčijo. Českoslovaška pa z ozirom na svoj lastni finančni položaj ne more dovoliti tako dolgoročnih kreditov, kakor jih želi Rusija. Kljub temu pa to ni nikaka ovira, da bi ne prišlo do tesnejšega zblizanja med Malo antanto in sovjetsko Rusijo. Več kot verjetno je, da se bo zblizanje najprvo izrazilo v sklenitvi nenapadalnega pakta.

Pragt, 12. aprila. — AA. Uradno se demantira vest nekega inozemskega lista, da bi bilo v kratkem pričakovati sklenitve pakta o nenapadanju med Malo antanto in sovjetsko Rusijo, češ da to vprašanje ni aktualno.

zu je izdala komuniké, da ni dvoma, da so zločin izvršili nasprotniki nacionalnega gibanja, češ da ni policija izdala nikakega naloga za aretacijo Weinerta. Odvetnika sploh ni bilo v seznamu židovskih odvetnikov, proti katerim se je začel bojkot, ker se je udeležil svetovne vojne.

Berlin, 12. aprila. — AA. Vlada je prepovedala 50 oovih francoskih, belgijskih, avstrijskih, čeških, ruskih in švicarskih židov.

Prva justifikacija v Hitlerjevi Nemčiji

Berlin, 12. aprila. — Danes je bila izvršena v Nemčiji prva justifikacija pod Hitlerjevimi režimom. Davi se bil na dvorišču sodišča v Zwickauu justificiran 26letni delavec Albert Kluge, ki je pri demonstracijah v Rennscheidung ubil neko žensko. Smrtna kazen je bila izvršena javno z odskanjam glave.

Državni namestnik za Bavarsko

Berlin, 12. aprila. — Državni predsednik je na predlog državnega kancelarja imenoval za državnega namestnika na Bavarskem generala Eppa, ki je bil dosedaj državni komisar po odstavitvi bavarske vlade.

V Washington bo pozvana tudi Mala antanta

Ameriška vlada namerava povabiti na gospodarsko konferenco v Washington tudi Mala antanta

Washington, 12. aprila. s. Vlada rešno razmišlja o predlogu, da bi povabila na washingtonsko konferenco tudi Mala antanta, ker so njeni zastopniki izrazili svoje nezadovoljstvo, če ne bi mogli zagovarjati svojega stališča, dočim bi bila Italija ta možnost dana. V krogih ameriške vlade izjavljajo, da bodo takoj odposlali povabila, čim bi Mala antanta izrazila željo, da želi sodelovati na tej konferenci.

London, 12. aprila. g. Kakor poroča »Daily Telegraph« iz Washingtona, namerava predsednik Roosevelt po konferenci z glavnimi delegati veseli sklicati v Washington splošno gospodarsko predkonferenco, na katero naj bi bili povabljeni zastopniki vseh držav. Ta konferenca bi se morala v glavnem baviti z vprašanjem odprave deviznih omejitev, ureditve žitne proizvodnje, cene srebra in bakra ter končno z raznimi tarifnimi vprašanji.

Rusija za sodelovanje

Moskva, 12. aprila. AA. Glasilo komisarijata za težko industrijo »Za industrializacijo« posebej poseben uvodnik washingtonski konferenci in pravi, da kaže že sama sestava seznama vabil, da Washington ne namerava načeti razgovorov samo o vraščanju vojnih dolgov, temveč o celotnem kompleksu svetovnih gospodarskih problemov in mnogih političnih vprašanj, ki se gaajo preko okvira dnevnega reda bodoče londonske konference. Pri iniciativi za sklicanje washingtonske konference je brez dvoma igralo vlogo tudi vzmemjenje, ki ga je v Ameriki povzročil načrt o evropskem direktoriju, kakaj ameriško javno mnenje je videlo v tem direktoriju samo nov poizkus za ustanovitev »notne evropske fronte«.

Ker Rusija ni bila povabljena na washingtonske razgovore, zbuja to samo zažudenje sovjetskega javnega mnenja, ki ne more razumeti, da bi kdo hotel proučiti svetovne gospodarske probleme z upaniem na uspeh brez sodelovanja z Rusijo. Kako naj se n. pr., se vprašuje list, izdela mednarodni dogovor glede žita, ne da bi pri razgovorih sodelovala največja izvozna država? Samo dvoje je mogoče: ali države, ki poidejo v Washington, ne smatrajo teh razgovorov za resne, ali pa zasledujejo cilje, o katerih ne bi radi govorili v ruski navzočnosti. Dosedanje izkušnje vsiljuje domnevo, da bo washingtonski sestanek samo poizkus, kako naj se rešijo sedanjia priložnostna v kapitalističnem svetu na škodo Sovjetske Rusije. Javno mnenje namreč lahko upravičeno reče: Kar je brez nas, je nujno proti nam.

Optimizem v Angliji

London, 22. aprila. AA. Predsednik angleške vlade bo podal nova pojasnila o svojem potovanju v Washington in o razgovorih z Rooseveltom na jutrišnji seji spodnje

Hitler in židje

Ena prvih velikih akcij hitlerjevstva, ki je prišlo na vlado, je bil antisemitski pokret. Poiskal si je najhujšega izraza v protizidovski bojkotu, najtrajnejšega in morda najučinkovitejšega pa v postavitvi zaključničnega razmerja za židovske strokovnjake v javnih poklicih. Vse to in še drugi pojavi so dejanja v veliki protizidovski akciji, ki ima namen, nemško občisti tujih rasnih prinesci, nemško gospodarstvo izriniti iz rok židovskega kapitala in sploh javno življenje nacionalizirati do skrajne mere.

Protizidovski pokret ni nič novega. Ni treba, da bi posejali v daljnji srednji vek, ko so razne države izvajale žide od raznih prilikah s kakršnimkoli gesli; tudi najnovejša doba nam more preosteti z mnogimi primeri. Na Dunaju in solah v Avstriji je antisemitsko gibanje v zadnjih desetletjih pred svetovno vojno zavzelo zelo velike dimenzije in krščansko-socialna politična prenova je tamkaj ravno z antisemitizmom dosegla marsikateri svojih uspehov. Po vojni je protizidovski pokret postal precej močan v nekaterih državah vzhodnega dela evropske Evrope, zlasti na Poljskem, na Madžarskem in v Rumuniji. Vendar so se povzelo tu le posamezne politične frakcije, ki so vodile za protizidovsko propagando, in sicer so bile to radikalno-socialistične skupine. Nikjer pa ni pokret toliko napredoval, da bi velike politične stranke prevzele njegovo ideologijo, niti da bi se državni aparat vpregel v njegovo službo.

Sele hitlerjevska Nemčija se je povzela od tega, da se je državna oblast identifikirala s protizidovskim bojkotom in da danes odkrito podpira antisemitske akcije, ki se kljub ofiicijalni odločitvi bojkota izvršuje širno Nemčija po povsem preudarnem sistemu. S tem je zares država posegla po istih sredstvih, kakor nekdanji v evropskem veku, in potencialna načela enakopravnosti državljanov brez ozira na veroizpovedanje, rase, ki so takorekoč nedotakljiva osnova moderne civilizacije v zadnjih stoletjih.

Če se nekdo zamisli v vodilne politične težnje sodobnosti, se prav za prav ne bomo zdeli, da je dandanes antisemitski pokret še vedno tako močan in se je celo še močno ojačil. Živimo v dobi potenciranja nacionalizma, ki je po vseh svojih značilnostih nasproten gibalom židovstva in židovske nespovedanja. Kolikor manj so se židje asimilirali narodu, ki med njimi žive, toliko bolj je dobil protizidovski pokret novega Roka moremo tudi tako: kolikor brezobzirnejši in kolikor lažji je nacionalistični pokret, toliko hujše se je obrnil zoper židovstvo, zlasti če je to prav močno zasidrano in rasnodržavno prevladujoče v narodu. Protizidovski pokret ni razvil povsed, daai so židje mošnje; ali težko da bi kje našli posameznika ali politične skupine, ki bi si želeli, da bi bilo židovskega elementa še več pač na nasprotno. Toda na zapadu so židje asimilirani; tamkaj med njimi in nacionalnimi težnjami ni nasprotja in židje so n. pr. v angleški državni politiki, celo v vnanjem ministertvu, zavzemali vodilna mesta. Na zapadu in prav tako v Ameriki ni

zbornice med razpravo o zunanji politiki. Verjetno je, da bo v svojem govoru očrtal splošne obrise teh razgovorov in navedel tudi nekaj vprašanj, ki bodo na dnevnem redu svetovne gospodarske konference.

Londonsko politični krogi upajo, da bo pri razgovorih v Washingtonu prišlo do soglasja med Anglijo in Ameriko v raznih važnih gospodarskih vprašanjih, po vsej priliki tudi v vprašanju carinskih tarif in mednarodne izmenjave blaga. Razen tega pričakujejo, da bosta Macdonald in Roosevelt govorila tudi o splošnem položaju v Evropi in o ukrepih, s katerimi naj se prepreči nevarnost razsvitve evropskih držav v dva nasprotna tabora.

Sodelovanje Francije, Anglije in Amerike

Pariz, 12. aprila. d. Herriot je objavil v gospodarskem listu »Information« članek, ki ga smatrajo kot zavrnitev nedavnih napadov na Lloyd Georgea proti Franciji, češ, da stremlji po premoči, na drugi strani pa kot izraz njegovega mnenja o potrebi francosko-angleško-ameriškega sodelovanja. Značilno je, da Herriot v svojih izjavanih sploh ne omenja Italije kot morebitne francoske zaveznice. Bivši ministri predsednik želi sodelovanje Francije z Anglijo, ne da bi se ogražala Nemčija, temveč, da bi se pripravila k miruobnemu in prevladnemu pojmovanju svojega bodočega razvoja. Herriot bo odstopal v Ameriko 17. t. m. na parniku »Le de France«.

Ugoden odmev na borzah

Washington, 12. aprila. AA. Hull je izjavil zastopnikom listov, da namerava Roosevelt začeti razgovore z Macdonaldom in Herriotom o razorožitvenem in gospodarskem programu, ni pa izključeno, da bi Zedinjene države po končanih razgovorih načele tudi pogajanja za sklenitev recinročnih trgovinskih pogodb. Še preden bi se sestala svetovna gospodarska konferenca, Washington, 12. aprila. e. Ameriško javno mnenje pričakuje mnogo pozitivnih uspehov od washingtonske predkonference. Na borzah so tečajji v splošnem poskočili in prvič v zgodnjem času so bile zabeležene tudi višje cene za žito in bombaž. Žito je doseglo danes najvišjo ceno v letošnjem letu, bombažne cene pa so poskočile za 50 centov. Državni tajnik Hull je v razgovoru z novinarji izjavil, da je glavni cilj washingtonske konference ureditev gospodarskih vprašanj Zedinjene države bo do še pred sklicanjem svetovne gospodarske konference prišla poznanja za sklenitev novih trgovinskih pogodb. Roosevelt bo v zvezi s tem zahteval vse potrebna pooblastila od kongresa.

Italijanski delegat

Rim, 12. aprila AA. Italijanski vlado bo v Washingtonu zastopal finančni minister Jung.

antižidovske politike, celo komaj kaj malega protizidovskega razpoloženja, zato tamkaj težko razumajo antisemitske pokrete, ki so svojstvo srednje in vzhodne Evrope. Tolmačijo si jih kot znamenje in izraz neestričnosti ter brutalnosti, zražajo se nad njimi, kakor gledajo z viška dol sploh na vse izraze pretrane nacionalne borbe v osrednjih predelih Evrope.

Hitlerjevski naskok na žide v Nemčiji je sprožil vehementno reakcijo, skoraj bi se lahko reklo vesoljnega židovstva, pri čemer je pač vzbudil največji odnor brutalni, zares naravnost barbarski način boja. Gospodarski bojkot zoper Nemčijo je povzagal zelo interesantne rezultate; v Nemčiji so se ga kar močno prestrašili in so pričeli svojo protizidovsko akcijo speliavati v drugačnaboli skrole struze. Za vnanega opazovalca je to najzanimivejši obrat. Židovstvo je gotovo zelo močan faktor: po kapitalu, ki stoji za njim, in po rasnospeju, ki ga obvlada in ki predstavlja po starem pravilu veselo Hitlerjevski slab; se ni ustrijal brez potrebe.

Kako pa sledaj? Protizidovska politika se bo v Nemčiji izvajala odsele bolj rafinirano, takorekoč bolj na tihem. Ali bo svetovno židovstvo nadaljevalo antihitlerjevske borbe prav tako na bolj rafiniran, pa ne manj učinkovit način, ali na se bo zadovoljilo z videzem in se povrnilo zopet na kunočjo? Trgovski smisel, ki je osnovno svojstvo židovstva, nima rad oravka za bojkotom in stvarmi, ki so izraz načelne borbe, marveč se mnogo radi prilagodi razmeram in jih izkoristi. Seveda in je tukaj vmes židovska solidarnost, ki se trdi o njej, da je močna realnost.

Hitlerjevstvo se s svojim ratikalnim in brutalnim nastopom zoper židovski element ni lotilo majhne stvari, morda celo mogoče prevelike in pretežke za začetek režima. Poda je, da so Nemci s tem znova dokazali, da so zelo slabi politiki in nerodni taktiki.

Kongres Rotary klubov

Beograd, 12. aprila p. Od 5. do 7. maja se bo vršil v Beogradu kongres juosloven, skih Rotary klubov, ki tvorijo tako zvanj 177. rotarvski distrikt. Na kongresu bo vodil novega guvernerja za posovno leto 1933/1934. V času kongresa ki se ga bodo udeležili tudi delegati iz inozemstva, bo prirejenih več izletov v beografsko okolico.

Iz upravne službe

Beograd, 12. aprila p. Unokoleni so dr. Josko Hubad, sreski načelnik v Celju; Ludovik Kločič, sreski načelnik v Celju, in Ivan Melnik, pomožni tajnik banske uprave v Ljubljani.

Carinjenje orehovega lesa

Beograd, 12. aprila AA. Finančni minister je izdal carinarnicam naslednje pojasnilo: Prenovod glede izvoza crehovih delov na podlagi sklena ministertvega sveta z dne 17. februaria 1932 ne velja za splošne dele, ako se izvažajo s koreninami in žilami, vendar na delo naj zemljo ne sme biti dalše od 2 metrov, dočim je lahko dolžina korenin in žil neomejena.

Borbe za novo indijsko ustavo

London, 9. aprila. Angleška vlada je izdelala nov načrt za indijsko ustavo in ga predložila parlamentu v odobritev. Čeprav se ni prišlo do meritorne razprave, je vendar že prva debata sprožila srdite spopade, ki kažejo, kako različni so nazor angleških politikov o tem važnem problemu Evrope ima zadnje tedne toliko drugih skrbi, da indijski problem za njo n. aktuaten. Tem bolj živahno pa razpravljajo o njem v angleški javnosti.

Značilno je, da ima vlada najhujše protivnike v vladi; koalicijski sam in to v desnem krilu konservativne stranke. V spodnji zbornici vodi te malokontente Winston Churchill, v lordski zbornici pa lorda Salisbury in Lorda T. Tr je in njihovi pristaši razvijajo med ljudstvom silovito propagando ter slikajo novo reformo kot začetek konca imperija, vadi pa očitajo, do se je iznevera la britiskim interesom in popustila peščici brezpomembnih indiskih hujšakcev. Predvsem napada ta opozicija reprezentantni sistem za centralno indijsko vlado. Kako obširni b. imel podkralj za primer težke krize, če bi izvoljena nacionalistična vseindijska zbornica vrsta ministertva in se uprla sodelovanju z vlado? Seveda so predvidene stvarnostne določbe za ohranitev angleške suverenitete, toda sedanje angleško popuščanje in izjavljalo upornike, smatrali ga bodo za slabost in vedno na novo bodo stavili nemogoče zahteve.

Na te očitke je vlada običajno odgovarjala s tem, da je opozarjala na nevarnosti čisto negatvne politike Anglija je dala Indiji v vojni svečeno obljubo, ki jo mora držati. Če bo reformni predlog sedaj propadel, bo revolucionarno gibanje dobilo še večji razmah. Ravno sedaj je pravi čas za reformo, ko nacionalistični gibanje pod evro, a obenem tudi državniško uvidno roko podkralja Willingdona vedno bolj nazaduje. Nova ustava nudi poleg tega za primer nevarnosti angleški upravni vsi oblasti. Oba najvažnejša resora, finance in vojska, sta pa sploh odvzeta vpl vu indijskega parlamenta.

Vladni predlog je tolmočil v parlamentu zunanji minister John Simon, ki velja danes za najboljšega poznavalca indijskih razmer. Dokazoval je, da so bojzani opozicije neopravičene in da ima vlada vsa jamstva tudi za nenredvidene slučaje. Njegove besede so bile celo preveč prepričljive, tako da so sicer malo potolžile desničarje, so pa tamboj razburile laburistično opozicijo, ki je sicer v načelu naklonjena reformi, bori se pa proti vladni osnovi, ki jo žigava kot nezadostno in smešno ter označuje za pravo karikaturu ustave. Vladne izjave, pravijo laburisti, so pravi vzor hvarševine. Ne samo centralna, temveč tudi pokrajinska indijska avtonomija je zgoli fikcija. Ukazi guvernerja bodo ukazi vlade in upravni aparat jih bo moral tudi v bodoče izvrševati. Za skrajni primer na stoji za guvernerjem še vsa armada Moorche je sicer to za Indijo dober sistem vladavine, se rogajo laburisti, treba je pa dokaj čimzima, da se v tem vidi sistem »samouprave«.

Vse te opozicije številčno niso tako močne, da bi lahko ogražale položaj vlade. Pač pa kažejo, da parlament ne bo imel lahkega dela, zlasti če, ako je res, kakor se govori, da so tudi ministri sraj zelo različnega mnenja. Istočasno se bavi s tem vprašanjem tudi že indijski parlament v Delhiju, ki sicer za londonske predloge ni preveč navdušen, vendar jih ni odklonil. Energično je celo zavrnil zahteve ekstremistov, naj se razprava o novi ustavi odgodi tako dolgo, da bodo izpuščeni iz zaporov Gandhi in drugi nacionalistični voditelji. Nacionalistični tisk se seveda zaradi tega zelo huduje nad parlamentom in zmerja njegove člane za angleške plačance. Vendar je danes že jasno, da vpliv tega nedostopnega nacionalizma v Indiji vedno bolj pada in da spretna politika lorda Willingdona vsaj začasno žanje velike uspehe.

Položaj je torej tak, da bi indijski parlament nove ustave ne bo zavrnil in da zavisti njena usoda le od angleškega parlamenta. A kakor že rečeno, ni verjetno, da bi načrt propadel v Londonu, saj se vsi zavedajo, da ne gre morda za kako definitivno ureditev, marveč le za provizorij, za novo stopnjo v razvoju. Nova ustava naj bo nekaka fasadna koncesija indijskim močnikom, da se še bolj odutujajo revolucionarnemu hujškanju. Ta prvi poskus avtonomije naj bo propagandno sredstvo, ki naj vzame veter iz nacionalističnih jader in ustvari v Indiji stabilno ozračje, v katerem bo ta ogromna pokrajina končno lahko brez nevarnosti za britski imperij dobila večjo samostojnost.

Poslanik Grisogono v Beogradu

Beograd, 12. aprila. Davi je prisel poslanik naš poslanik v Pragi g. Dr. Prvislav Grisogono. V Beogradu ostane nekaj dni, nakar bo odpotoval v Primorje, kjer ostane preko praznikov.

Po krivem obdolžen

Novi Sad, 12. aprila p. V zvezi z afero blagajničarke na železniški postaji v Novem Sadu, Katicice Dejanovičeve, ki je bila aretirana v Mariboru, je bil aretiran tudi železniški uradnik DeFranceschi iz Ljubljane, ker je Dejanovičeva trdila, da ji je pomagal pri teh manipulacijah. Ker se je v preiskavi ugotovilo, da so navedbe Dejanovičeve neresnične, je bil DeFranceschi danes po sklepu okrožnega sodišča v Novem Sadu izpuščen iz zapore.

Oprostitvev morilca lastnega očeta

Novi Sad, 12. aprila e. Svoječasno je zbudil veliko senzacijo umor novosadskega zdravnika Matanovića, ki ga je ustrelil njegov lastni sin. Danes se je vršila pred sodiščem razprava proti sinu, ki je po mnenju psihiatrov neodgovoren za svoje dejanje. Matanovič je temu mnenju ugovarjal in zahteval, naj ga sodišče obsodi. Sodni dvor se je pridružil mnenju psihiatrov in sklenil, da se kazensko zasledovanje obtoženca ustavi, Matanovič pa odda v sanatorij, ki ga bo določila njegova rodbina.

Iz fanta punca

Beograd, 12. aprila. Notranje ministertvo je odobrilo, da se 21 letni Viktor Djere iz Subotice prekrsti v Viktorijo Djere. Fant se je namreč narodil moškega spola, a se je v teku let izpremenil v žensko.

ZA VELIKONOČNO ŠTEVILKO „JUTRA“

ki bo izšla že v soboto zjutraj, sprejemamo oglase samo še do

JUTRI OPOLDNE!

Le nujne primere in male oglase bomo sprejemali do 17. popoldne.

Oglasni oddelek „JUTRA“

Proces proti angleškim inženjerjem v Moskvi

Obtoženi so sabotaže v ruskih tovarnah ter gospodarskega in vojaškega vohunstva v prid Anglije

London, 12. aprila AA. Danes se je pričela sodna razprava proti obtoženim angleškim inženjerjem v Moskvi. Obtoženi je 6 inženjerjev družbe Metropolitan Vickers in 11 sovjetskih državljanzov. Med obtožene je tudi 37 let stara tajnica Vickrove družbe, ruska državljanka Sedmemu dvoru predseduje sodnik Vasilij Ulrih. Ko je predsednik sodišča ugotovil identiteto obtoženec, je prišel tajnik citati pred mikrofonom 77 strani dolgo obtožnico. Obtožnica očita obtoženecem v zelo splošnih izrazih, da so skušali poškodovati sovjetske elektrifne postaje, izpodkopati sovjetsko industrijo in ogroziti sovjetsko državo z zbiranjem in izkoriščanjem tajnih vojaških in državnih podatkov. Obtožnica se v glavnem opira na razna sprižnanja, ki so jih izsilili iz obtoženecv pod pritiskom in iz drugih razlogov. Najvažnejše so izpovedi angleškega inženjerja Macdonalda, ki obtožuje samega sebe in druge obtožence. Macdonald je edini, s katerim doslej uradniki angleškega poslanstva niso mogli govoriti.

Uradniki angleškega poslanstva bodo prisostvovali vsji razpravi in bodo vsak dan sproti poročali o njej v London. »Times« smatra, da so sovjetske oblasti ves ta proces uprizorile, da pomirijo rusko javnost, ki je z razvojem in z neuspehi sovjetske industrije silno nezadovoljna. Zunanje ministertvo je glede na današ-

no otvoritev javne sojne razprave v Moskvi proti obtoženim angleškim inženjerjem izdala tale komunikie:

Obtožnica GPU-ja proti šestim britanskim inženjerjem in več sovjetskim državljanom vsebuje naslednje točke:

1) Obtoženci so vršili sabotažo in vohunstvo v električni centrali v Zlatoustu. Vodja te centrale Gušev je izjavil, da je prejel od inž. Macdonalda denar za obvestila, ki mu jih je dajal, in povzročil celo vrsto zastojev pri strojih, da se zmanjša produkcija železa in vojnega materiala. Macdonald in Sokolov sta bala originala krivdo, Thornton pa taji.

2) Vršili so sabotažo v centralah v Ceľabinsku in v Zevcki.

3) Vršili so sabotažo v centrali v Ivanovoznesenskem, kar je potrdil ruski državljanz Lobanov, za kar mu je obtoženi Nordwall dal denar, pri čemer ga je opozoril, naj ne poškoduje materiala Vickersovga tovarna.

4) Razen tega so vršili sabotažo v Mosnengu, kjer sta kompromitirana Thornton in Monkhouse, in na postaji v Bakurju, kjer je prišlo do zastoja v obratovanju strojev zaradi slabega materiala.

Obtožnica pravi, da so obtoženi inženjerji vršili že od l. 1930 gospodarsko, industrijsko in politično vohunstvo in pošiljali dobijene informacije v Anglijo.

Kdaj bo dovršen zemunski most

Postavljanje zemunskega mosta za direktno zvezo med Beogradom in Zemunom s moramo po vseh neprilikih, ki so že in bodo še ovirale to delo, predstavljati nekoliko tako, kakor si predstavljali za dolgo hiše, ki bi se pričelo s — streho. Če bi dvajset mesecev se je zavleklo delo, ker beograjska občina ni pravčasno razstavila sveta, na katerem se je moral postaviti glavni osiolec mosta na beograjski strani. Železni mostovni material, ki se je dobival na račun reparacij v Nemčije, je izostal, ko so izostale reparacije, ker se ni pravčasno poskrbelo za to, da bi se potrebni materjal dobavljali nepretrgoma tudi po izostanku reparacij. Toda vse te neprilike so sedaj, hvala Bogu, odklonjene in dela na mostu so se zopet pričela. Seveda le zidarska in podobna dela, za katera imamo gradivo doma.

Tako se prav pridno dela v Karagorgjevi ulici na obeh nosilcih. Ravno tako pa se je do o pričelo tudi že na levi strani Save, kjer se od mosta dalje zaradi 180 metrov dolg v odukt z odprtini po 10 m širine. Samo srednja odprtina bo imela 15 metrov širine za eno glavnihi ulice, ki naj bi vodila po novi naselbini, ki poraste onstran Save. Od v adukta dalje bo vodil asfaltni, ki bo ležal v nivoju nove naselbine.

Ta dela torej lepo napredujejo in se zadržuje, da bodo dovršena že do konca teletnjsnjega leta. Kar se pa tiče železne mostovne konstrukcije, pa jo bo v smislu sporazuma z nemško vlado tudi odslej dobavljala nemška tvrdica Gutehoffnungshütte in se pričakuje, da bo prva pošiljka tega gradiva že v najkrajšem času v Beogradu. Pred kratkaj je dospel v Beograd ravnatelj tega velikega nemškega industrijskega podjetja in si ogledal vsa dela. Po njegovem zatrtjevanju in ostalih predstavnikov nemške tvrdice ki imajo v svojih rokah tudi montažo železne konstrukcije, bo delo dovršeno do marca prihodnjega leta. Tako bi se torej most mogel že prhodnje pomladi izročiti prometu. Toda —!

Kakor rečeno: hiša se je začela zidati s — streho! Do prihodnje pomladi bo vse drugo dovršeno, samo k mostu ne bo z beograjske strani — dohodil! Kjer naj bi bil dohod, stoji nemreč staro poslopje državne tiskarne, iz katerega bi se bila mirala državna tiskarna že zdavnaj izseliti, pa se še ni še do danes, in se, kakor vse kaže vsaj sedaj tudi ne bo dotlej, da bo most dovršen. Državna tiskarna je podrejena prosvetnemu ministertvu, k se pa nikakor ne more odločiti, da b zgradilo nujno novo poslopje atj pa vzelo primerno stavbo v najem. Ze leta 1931. bi se bila morala tiskarna izseliti, toda stvar se je odlašala in odlašala. Sedaj pa se je pred kratkim vršila konferenca zastopkov ministertva javnih del, prosvetnega ministertva ter beograjske in zemunske občine, na kateri se je poudarjala potreba, da se nujno reš to vprašanje, in se je prosvetnemu ministertvu dal baje poldrogoleten rok. Medtem se pa tudi reši med beograjsko in zemunsko občino vprašanje trajnivaške zveze preko novega mostu.

Če sedaj prosvetno ministertvo v kratkem poskrbi za to, da se reši državna tiskarna, se bojo mogla pričeti tudi dela za ureditev dosežna k mostu, pri čemer se bo zaveda načrte moralo podreti poslopje državne tiskarne. Če se pa to ne zgotji in se bo prosvetno ministertvo drželo poldrogoletnega roka, ki sega do jesni prihodnjega leta, na se zemunski most klub nepolni dovršitvi ne bo mogel izročiti prometu, ker v Beogradu ne bo dostopa do njega. Toda uslo se da se bo prosvetno ministertvo poživljalo in tako omogočilo, da se v dobrem letu otvori zemunski most splošnemu prometu.

Razveljavljenje komunističnih mandatov v Sobranju

Sojija, 12. aprila. p. Razprava o razveljavljanju mandatov komunističnih poslancev, ki se je pričela večeraj, je trajala v Sobranju do polnoči ter se je danes ves dopoldan nadaljevala. Za predlog vlade so se izrekli zastopniki vseh mečanskih strank. V imenu vlade je ministrični predsednik Mušanov pred glasovanjem izjavil, da je to žele prvi ukrep vlade v borbi zoper komunistično nevarnost v Bolgariji. Če se bo izkazalo za potrebno, bo razpuščena cea stranka, pod katero se skrivajo komunisti. Pri glasovanju je bil sprejet vladni predlog z veliko večino. Razveljavljen je vseh 29 mandatov neodvisne delavske stranke, ki je prav za prav komunistična. Nerazveljavljena sta ostala samo manjota Dimitrija Ikonovova, ki je bil svojčasno iz komunistične stranke izključen, in Nikole Dojčinova, ki je sam izstopil iz stranke, ker se ni strinjal z njeno politiko. Poslanci, katerih mandati so bili razveljavljeni, so med preprečevanjem internacionalne zapustili Sobranje, pred katerim so bili zopet oddelki policije, da so preprečili vsako demonstracijo.

Devizna pogodba Nemčije in ČSR

Berlin, 12. aprila s. Med češkoslovaško in nemško vlado je bila danes podpisana devizna pogodba, ki urejuje medsebojni plačilni promet. Obe državi sta obenem ukinili plačilno zaporo.

Odgoditev grškega parlamenta

Atene, 12. aprila AA. Parlament je odgoden do 3. maja.

Zima v Rumuniji

Bukarešta, 12. aprila g. Zima, ki se je nepričakovano vrnila v Rumunijo, se vedno ni odnehala. V Moldaviji in Bukovini so padle temperature do 8 stopinj pod ničlo. Iz raznih krajev države poročajo o novih snežnih zametih, ki so povzročili zastoj v prometu. V Bukarešti sneži.

Izletniški vlak na Gorenjsko

V ponedeljek dne 17. aprila bo vozil ob ugodnem vremenu na progi Ljubljana gl. kol. - Rateče Planica - Bistrica Boh. jezero izletniški vlak šte. 920 z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 5.10 in prihodom v Rateče Planico ob 8.16 ter v Bistrico-Boh. Jezero ob 8.13.

V obratni smeri bo vozil istega dne izletniški vlak šte. 917-II del z odhodom iz Rateče Planice ob 18.40 in iz Bistrice Boh. jezero ob 18.25 ter prihodom v Ljubljano gl. kol. ob ca. 21.

Potniki se imajo odpraviti z direktnimi izletniškimi voznimi kartami z dodatkom po navodilih komercijalnega razpisa 7. A od 1933.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, v zapadnih pokrajinah deževno, zmerno topla. — Situacija večerajšnjega dne: Zapadni del kontinenta pokriva visoki pritisk, ki pa pojema. Nad Severno Evropo je barometriška depresija, ki prodira proti Srednji Evropi, zaradi česar so v Južni Evropi temperature narasle, prav tako pa tudi oblačnost. Pritisk je v splošnem padel za 0.5 do 5 mm, najbolj na zapadu, najmanj na vzhodu. Temperature so v zapadni Hrvatski padle za 1 do 3 stopinje, na vzhodu in v gornjem Primorju so ostale nespremenjene, v ostalih pokrajinah pa so narasle za 1 do 6 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za petek: Vreme se bo za kratko ogrelo, nato pa spremenilo; temperatura bo brzkone nekoliko padla. Zapadni ali severozapadni vetrovi in deževno.

Proti zobnemu kamnu

SARGOV

KALODONT

Naši kraji in ljudje

Križev pot trboveljskih rudarjev

Vsaka socialna obzornost pri redukcijah je nemogoča — Skrbni nameščencev

Trbovlje, 12. aprila. Nove velike redukcije rudarjev in nameščencev so bile po revirjih objavljene že v ponedeljek in so poleg rudarjev tudi celokupno prebivalstvo presenetile najbolj zaradi tega, ker se izvajajo baš za velikonočne praznike in v času, ko je država rudniškemu podjetju napravila znatno uslugo z zvišanjem naročil, v kolikor so ga dopustile težke razmere. Vse se z začudenjem vprašuje, če je ves rudniški obrat v resnici navezan samo na državna naročila, ko ima vendar tudi dejanski monopol nad potrošnjo premoaga v vsej banovini.

jo mesečno plačo. Po sedanjih velikih redukcijah, pri kateri se, kakor že rečeno, govori o preveliki kategoriji kopačev, bodo v revirjih šlihi po 35 do 38 Din že velika redkost, ker bodo ostali pri delu le mlajši kopači in vozači, ki zaslužijo nekaj manj. Velike redukcije baš za praznike dajo mnogo misliti o tem, kdo in kako naj skrbi za to, da ne bodo delavci v pravem pomenu besede s svojim življenjem plačevali vseh podjetniških težav in prekrizanih načrtov. Po dolgih desetletjih in po pestri zgodovini naših rudnikov se šele sedaj rudarjem in vsemu prebivalstvu z največjo brezobzirnostjo dokazuje, da mora baš rudar nositi poleg rizika svojega nevarnega dela tudi riziko vsega podjetja. Zastoji in prekrizani računi so bili tudi nekdanj pred 80. in 60. leti, ko je rudnik vodil »ekscelence« Bruck, potem Tržaška delniška družba in dunajski podjetnik Sarg, ki je imel velike uspehe tudi z zobno kremo »Kalodont«. Tudi TPD pri svoji ustanovitvi leta 1874. in pozneje gotovo ni vezala svojega obstoja na eno samo naročilo. Nekdanj se je gotovo delalo tako, kakor bi moralo biti pri vsakem podjetju, da se dobički dobrih časov uporabljajo za prehod preko slabih dob do novega razvoja. Da je bilo tako, nam najjasneje priča razvoj vseh krajev in občin v revirjih in je zaradi tega dandanes, ko se hoče kar naenkrat prenehati s stariimi normami, klic po življenjski zaščiti še močnejši.

Požrtvovalnost zagorskih Kolašč

Zagorje, 12. aprila. Na nedavnem občnem zboru Kola jugoslovenskih sester v Zagorju so poročila odbornice podala pravo revijo požrtvovalnega človekoljubnega dela. Društvo je osredotočilo svoje delovanje v lajšanje bede zlasti pri deci. Vodilo je kuhinjo, v kateri je prejemale dnevno 150 otrok opoldanske hrane. Razdelilo se je 45.750 porcij, za kar so znašali stroški 32.632 Din. Pri tej človekoljubni akciji je pomagala TPD s prosto kurjavo. Sokolsko društvo pa je dalo brezplačno na razpolago lokale. Pri vseh stroških kuhinje pa je obdarovalo društvo za zimo 136 otrok s topljo obleko in perilom v vrednosti 8000 Din, mnogim družinam, zlasti pa stariim revežem, bolnikom in dojenčkom pa je nudilo tudi podporo pri prehrani.

Žalostna usoda rudarja v Rusiji

Zagorje, 12. aprila. Med mnogimi, ki so še do danes ostali v Rusiji kot nekdanji avstrijski vojni ujetniki, je tudi 40letni bivši rudar Pavel Zakrajšek iz Lok pri Zagorju. Ujet je bil že v prvem letu svetovne vojne in odveden v Taskent, kjer životari še sedaj. Prvič je pisal domov leta 1916., od takrat pa prihajajo njegova pisma še precej redno. V vsakem pismu toži, da se mu ne posreči priti domov, dasi je poskušal že vse mogoče. Tudi od strani domačih so bile uvedene že razne intervencije, ki pa so ostale brez uspeha. Pavlov oče je 62letni upokojeni rudar, ki ima s Pavlom vred 14 otrok. Pavel je njegov najstarejši sin. Oče je izdal za kolke raznih prošelj za sinov povratek že okrog 1000 D'n. ki si jih je pristradal od svoje skromne pokojnine. Zadnje pismo Pavla Zakrajška iz Ta-

škenta je od 16. marca, domači pa so ga dobili 4. t. m. Pavel se je v Rusiji oženil in je poskušal že vse mogoče, da bi preživljal sebe in svojo družinico. Izvečal se je v fotografiranju, izdeloval pa je tudi klobase in salame. V Taskentu pa so sedaj, kakor piše, hudi časi in mu vse spretnosti ne morejo pomagati. Mnogi delavci delajo le za najskromnejšo hrano, drugim pa je še hujsje, ker ne morejo najti posla. Pohištvo in tudi precej obleke iz boljših časov je moral že prodati v sedanjih velikih stiski. Domačim želi vselej praznike ter si najsrčneje želi, da bi jih čimprej videl.

Za novo zgradbo Šolske poliklinike

Ljubljana, 12. aprila. V naših zdravstvenih krogih, pa tudi med širšim občinstvom, ki je neposredno prizadeto, se je že dalje časa razpravljalo o nujni potrebi nove zgradbe za Šolsko polikliniko, ki je začasno nastanjena v skromni baraki na dvorišču državnega učiteljskega. Za naglim napredovanjem zdravstvenega skrbstva je Šolska poliklinika, ki jo vodi ga. dr. Kristanova in ki spada v področje Higijenskega zavoda, postala važna zdravstvena ustanova, ki zasluži, da ji tako javnost, kakor odločujoči činitelji posvečajo vso pozornost. V baraki so nastanjeni splošni, očesni, in otorino-laringološki (nos, grlo, uho) oddelek; za borb proti tuberkulozi poliklinika ni opremljena, to nalogo vrši »Protituberkulozni dispanzer. Kredit za novo zgradbo je od ministrstva že odobren, samo zemljišča mesta občina še ni dala na razpolago. V zdravstvenih krogih prevladuje mnenje, da bi bil najprimernejši prostor na svetu pred Tehnično srednjo šolo.

Prijet požigalec

Murska Sobota, 12. aprila. V okolici Fokovec je bilo v zadnjem času več sumljivih požarov in preiskave so dognale, da niso nikjer bili motivi dobičkaželjnost, maščevanje ali nesreča. Intenzivna preiskava je kmalu dovela do uspeha in so orožniki aretirali še mladoletnega krojaškega pomočnika C. Ludovika, ki ga je ljudstvo že iz vsega početka osumilo zločinskih požigov.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespamju, utrujenosti, pobitosti, tesnobo, imamo v naravni »Franz Josefovski grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenost, ki imajo svoj vzrok v slabih prebavi takoj preženemo. Sloviti zdravnik priznava, da učinkuje »Franz Josefova voda« sigurno pri ljudih višje starosti. »Franz Josefova voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

požaru je pomagal gasiti tudi C. Ludovik in še prav vneto se je udeleževal. Ni pa bil še ta požar udušen, ko se je C. Ludovik nenadno odstranil z izgovorom, da gre domov po sukno. Kmalu po njegovem odhodu je plamen svingnil iz gospodarskega poslopja pri posestniku Podlesku. Med prihitelimi reševalci je bil tudi C. ter je z isto vneto pomagal gasiti kakor pri prejšnjem požaru. A čudno, komaj je bil požar toliko omejen, da je bila odstranjena večja nevarnost za ostala poslopja, je spet C. izginil, češ da pojde domov. Razumljivo je, da je bil strah ljudstva velik, ko je takoj nato nastal požar pri očetu osumljenca, kamor se je napotil. Ker se je C. tako smešno obnašal ni čudno, da je takoj padel sum na njega. Ta sum je podkrepil še prizor, ki ga je videl neki sosed, ko je prihitel na dvorišče, kjer je nastal zadnji požar. Našel je namreč osumljenca, kako je slonel na vrtni ograji in brezbržno motril plamec, ki so se dvigali iz slame. Šele ko je C. opazil soseda, je planil k pogorišču in začel vneto gasiti. Osumljenec sicer trdi drugače, in sicer pravi, da je med tem časom, ko je razbil po zaprtih vratih, da bi mu kdo odprl nenadno opazil, da gori za njim. Proti osumljencu je zbranih že toliko dokazov, da se mu ne bo lahko izmuzati.

Smrt med delom

Bled, 12. aprila. Ko je pretekli ponedeljek popoldne Anton Rogoč, čevljar z Mlinega, napravljaval drva na Straži pri Bledu, se je nenadno zgrudil na zemljo. Mimoidoči mizar Oražem z Bleda je hitro poklical Rogočevo ženo, ki je bila v bližini. Bilo pa je zaman ves trud, da bi nesrečnika spet oživil, ker ga je zadela kap Z vozom so prepeljali njegovo truplo na dom, kjer so ga položili na mrtvaški oter. Vaščani sočustvujejo iz ubogo ženo, ki je tako nenadno izgubila svojega moža. Pokojniku blag spomin, žaljujči vdovi naše sožalje!

Iz kulturnega življenja beogrjskih Slovencev

Beograd, 11. aprila. Naša beogrjska slovenska društva so nam dala te dni kar 3 prireditve, ki so poka zale, kako resno je njihovo stremljenje po čm večji poglobitvi prosvetnega življenja naše beogrjske slovenske kolonije. V srbto zvečer smo imeli kar dve gledališki predstavi. »Cankar« je uprizoril v dvorani delavske zbornice Sergiana Tučiča dramo »Golgot«, »Edinost« pa v dvorani češko-slovaškega doma Cankarjevo »Pohujšanje«. Kakor že rečeno, sta bili dve taki predstavi isti večer skoraj preveč, ker se je občinstvo le težko odločilo, kateri naj prisostvuje, pa je bil obisk zato pri obeh nekoliko pibel, prav gotovo ne tak, kot ga zasluži oba deli in sta ga zaslužili tudi obe uprizoritvi. Priznati je namreč treba, da se je obema poznala zelo skrbna priprava in so igralci, zlasti pa še nosilci glavnih vlog, v resnici dali vse najbolje, kar so zmogli. To velja v »Golgoti« prav posebno za Kosmačevega Demetrija, dr. Stamplovega prijorja Makarija in ženo ge. Štiblerjevo. Štiblerjev vratar Peregrin je bil izobren. V »Pohujšanju« gre vse priznanje zlasti Pimatovemu Petru in Lamprehtovemu Konkordatu. Šentflorjanci so bili vsak zase dobro izdelani in velja to pri posebnost za Logondrovega župana, Razbornikovega dacarja in Ermenčevega učitelja Sul'goja in vse ženske vloge. Skušinski prizori v »Golgoti« so bili kar najboljši, dočim pa je bilo v »Pohujšanju« ob koncu želeči več življenja. Ob nedostajanju odskih tehničnih pripomočkov je zlodep izgubil nekam bolj »po francosko«, kot pa po peklensko. Z uprizoritvijo »Pohujšanja« se je tako prav dostojno proslavila petindvajsetletnica njegove prve uprizoritve, a društvo »Cankar« je z uprizoritvijo »Golgot« zelo primerno zaključilo predvelikonočno sezono svojega delovanja.

V nedeljo zvečer je v dvorani francoskega kluba v Ratničkem domu dal svoj koncert naš slovenski rojak violinski virtuoz Maksimilijan Skalar, bivši učence mojstrske šole praškega konservatorija, kjer mu je bil učitelj profesor Karel Hoffmeister. Skalar je zlasti pri izvajanju krajših del pokazal priznanja vreden napredek in v samem tolmačenju izvajanih del in v tehniki, dočim se je zlasti pri Berberji sonati poznala nekaka negotovost in neenotnost, ki se je nekoliko čutila tudi še v Bustovi ariji, Bocherin-Duškinov koncert pa je bil podan mojstrski in tako tudi vse drugi del programa da se more le čestitati mlademu našemu umetniku na tako očitnem stremljenju k umetniški dovršenosti. Snuoč pa smo naposled imeli v veliki dvorani Kolarčevega ljudskega vseučilišča večer slovenske pesmi, ki so nam jo peli ljubljanski pevci gg. Štibernik, Jug, brata Petrovičiča in Sulc, dočim so tri beogrj-

ske umetnice, ga. Raisa Karavodina, pianistka, ter pevki ge. Mila Bošković-Agatonović in Georgjević-Papst dale večer u svojimi umetniškimi prispevki še večjo pestrost. Večer je priridel s sodelovanjem vseh naših beogrjskih društev ženski odbor za podporo beguncem iz Juljske Krajine. Dvorana je bila polna in navdušenje je raslo od točke do točke. Občinstvo se ni nikakor hotelo zadovoljiti z množestvilitimi pevskimi točkami, kakor so bile na programu, in je zahtevalo vedno še dodatkov. Večer je tako uspel v vsakem pogledu kar najlepše, v umetniškem in gmetnem, ter poleg duševnega užitka poslušalcem prinesel znaten prispevek ženskemu odboru v njegov dobrodelni namen.

Ribarstvo na Dolenjskem

Hvalevredno je društvo »Krkka« dvignilo mnogo zanimanja za prirodne zanimivosti Dolenjske. Interes za tujski promet se je vzbudil in pridobiva vedno več prijateljev. Če se je pritecia ta akcija iz zunanjih krogov in po aginosti raznih merodajnih faktorjev, ki so raztreseni po vsej Sloveniji, ne moremo in ne smemo odrekati zdrave inicijative lokalnih občinjakov, ki budno spremljajo razmah vsake ideje, ki pomeni napredek v tujskem prometu. Nedavno se je osnovala v Novem mestu močna postojanka lovškega društva. Za lovci so nastopili tudi ribiči. Z velikim zanimanjem so se na praznik 25. marca udeležili razgovora v Novem mestu, ki ga je imelo ribarsko društvo iz Ljubljane s tamošnjimi lastniki in zakupniki ribarskih revirjev. Sestanek je imel namen združiti vse ribarsko-sportsne kroge dolenjske metropole v enotno ribarsko organizacijo. Bogastvo reke Krke, njena raznolika favna nudi nešteto momentov, ki morajo zanimati sportnika in ribjega gospodarja. Navzoči odlični predstavniki novomeških krogov so sledili z vidnim zanimanjem razpravam, ki so jih razvneli delegati ljubljanskega ribarskega društva. Udeleženci so se v podrobnem soglasju glede podrobnosti bodočega pravilnika o sportni gospodarski eksploataciji vodv v polnem soglasju med lastnikom in upravitelcem. Ribarsko društvo pa bo osredotočilo to delovanje v povzdigo in prid tujskega prometa. Navzoče predstavnike je pozdravil v odličnem poudarjanju gospodarske strani, ki mora spremljati stremljenje Ribarskega društva, novomeški župan gg. dr. Režek, ter se je zahvalil njegovi navzočnosti in krasnim izjavam, da je po njegovih in pa zaslugah navzočega predsednika okrožnega sodišča gg. dr. Kavčiča ribarska ideja padla na rodovitna tla. Navzoči so bili nadalje gg. mag. phar. Bergmann, oba graščaka Langerja iz Pogancev in Bršlana, župan Matko iz Gotne vasi, veleposelnik Kulavec, hotelir Windischer in dr. V nadi, da naj bo ta prilika v pobudo še ostalim lastnikom za pristop v krog ljubljanskega društva ter naj nudi sportniku, lastniku ter bogatstvu krškega vodovja največjih koristi, so se zborovalci razšli. Ribarsko društvo v Ljubljani pa ima zavest, da pomeni ta društveni razmah korak naprej tudi Novemu mestu in njega privlačnosti za tujski promet.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Advertisement for Don Quichotte and F. ŠALJAPIN, featuring a film premiere and a performance at Elitni kino Matica.

KULTURNI PREGLED

Mariborsko kulturno pismo Razstava likovne umetnosti in koncerti Po daljšem presledku smo imeli ob koncu marca in v začetku aprila v veliki kazinski dvorani razstavo moderne slovenske likovne umetnosti, aranžirano iz Ljubljane, ki pa nikakor ni izpolnila teza, kar je obljubljala s svojim zvenečim naslovom. Pod tem imenom bi bili morali videti na razstavi dela vseh tistih naših slikarjev, grafikov in kinarjev, ki ustvarjajo obličje sodobne slovenske likovne umetnosti, in to z reprezentativnimi, res značilnimi deli. Namesto tega je bila določitev in razvrstitev slik, nekaj grafike in dveh, treh plastik, na videz čisto slučajnostna. Zelo slabo je bila zastopana tudi Stajerska, saj so prvotno obešli na steno nekaj svojih slik le prof. Ivan Koe iz Maribora, prof. Albert Sirk iz Sv. Lenarta in prof. Karol Jirak iz Ptuj, katerim se je potem pridružil še prof. Mežan. Vsi drugi so bili ljubljanski vseh generacij, smeri, tehnik in hoteni od impresionizma do nadrealizma ali nove stvarnosti. Zares značilnih slik je bilo bore malo in mimo tega smo opazili celo nekaj kopij, odnoeno variant.

malo skromnejšim imenom, če je že morala biti taka, kakršna je bila. Zavedati se namreč moramo, da si jo je ogledalo tudi nekaj Nemcev in enpolh ljudi, ki o njenem bistvu niso bili poučeni in so jo res po napačnem naslovu smatrali za izraz slovenskega kolektivnega moderne umetnosti. Na ta način so pa dobili napačno predstavo in slabše mnenje, kakor bi ga zaslužili. Sploh bodi ta primer nauk za vso bodočnost: Maribor ni kakšno zaplankano provincionalno meeto, kamor se lahko pošlje vse, brez sistema! Maribor je drag Slovenije v srednjo Evropo, mesto, ki živi v stalnih stikih s tujiino in mu Gradec ter Dunaj nista tako daleč kakor Ljubljani. Podcenjevanje tu ni umestno, ker ne škoduje samo Ljubljani, temveč tudi naši celotni narodni skupnosti. Upamo zato, da bo v bodoče to dejstvo zadosti upoštevano.

Reiserjeva. Na sporedu so imele: Beethoven, op. 70; Händel - Halvorsen, Passacaglia in Dvořak, Dumky, op. 90. Trio je pokazal svojice še večjo vigranost kakor na prejšnjih koncertih, globoko muzikalno občetje in poseben smisel za staro klasično muziko, ki je njegova glavna domena. Najbolj so navdušile z Dvořakovo »Dumko«, kjer sta se lepo uveljavila slovenski kolorit in ritmika. Preteklo soboto so pa, kakor omenjeno, nastopili mladi pevci trgovske akademije pod taktirko skladatelja g. prof. Vasilja Mirka z narodno pesmijo Slovencev in Srbohravov. Ker na akademiji petje ni učni predmet, je zbor res le dijaški zbor in zaslužilo zato višina njegovega nastopa, zlasti pa vne ma g. prof. Mirka, vso pohvalo. V nadaljnjih dneh aprila in v začetku maja bomo pa imeli še štiri nadaljnje koncerte. Tako smo glede koncertov prav sedaj na višku, ko se sezona nagiblje h koncu.

Preradovićeva komedija »Se li razumemo« Petar Preradović, vnuk velikega hrvaškega pesnika pozne romantike, je znan bolj v nemški kakor v hrvaški literaturi, ker gradi svoja dela v nemščini in je tudi »Se li razumemo« le prevod v hrvaščino, odnosno sedaj v slovenščino. Mimo nemške jezikovne konstrukcije te sodobne igre o treh generacijah v treh dejanjih, kakor jo imenuje avtor sam, se pa zrcali iz dela tudi avstrijsko-nemška, skoraj bi rekli tipično dunajska miselnost. Dunajska nepriljenost je morda sploh njena najboljša stran; ta ji je nedvomno pomagala do velikega uspeha na Dunaju in jo je približala tudi Zagrebu in sedaj nam.

Preradović je zajel v okvir komedije tri rodove, starega (predvojnega), srednjega (vojnega) in mladega (povojnega). Prvega zastopajo babica, stric in hišni zdravnik, drugega bančni ravnatelj in njegova žena, tretjega sin, hči in njen ženin. Najmlajši rod se boji proti srednjemu za pravico svojega gledanja na svet, ki je morda bližji stari, predvojni kakor srednji, vojni generaciji. Ta rod pove nekod tudi resnico, ki smo jo že dolgo potrebovali, da se srednji rod vse preveč izgovarja na vojno. Vojna je postala tej generaciji, ki ima danes življenje v rokah, zares univerzalni obliži za vse rane. Zato pa mladi rod tudi zmaga, ker je naravnost, odkritosrnejši in smelejši in njegova zmaga dobi celo blagoslov najstarejše generacije, zlasti njene glavne zastopnice babice, mlada 20letna Lili se ob koncu zaroči z mladim pesnikom Emanuelom: ona ž njim, ne narobe!

Gospodarstvo

Veliko gospodarsko zborovanje

Zanimiv referat ministra n. r. Ivana Mohoriča o naših gospodarskih potrebah

Ljubljana, 12. aprila. Včeraj zvečer se je vršil v veliki dvorani Trgovskega doma sestanek gospodarskih krogov, ki ga je sklical predsednik Zbornice za TOI g. Iv. Jelačin in na katerem je imel glavni referat o potrebah gospodarskih vprašanih generalni tajnik Zbornice minister n. r. g. Ivan Mohorič. Velika dvorana Trgovskega doma je bila do zadnjega kotička napolnjena. Med poslušalci smo opazili najodličnejše predstavnike našega gospodarskega življenja.

Po kratkem pozdravnem nagovoru g. Iv. Jelačina je sprevzoriel burno pozdravljen govor. Ivan Mohorič, ki je med drugim izjavil naslednje:

V našem gospodarstvu so zadnja leta nastopili pojavi, o katerih ni nihče mislil, da bi bili kdaj mogoči. Zato je potrebno, da malo proučimo naš kritičen položaj in da si postavimo vprašanje, kaj je treba ukreniti in kaj bočemo. To, kar se danes odigrava pri nas, je refleks tega, kar se dogaja v še večjem obsegu v ostalem svetu, s katerim smo močno povezani. Drug od drugega smo odvisni; če se hoče eden izolirati, občutijo posledice te izolacije tudi drugi.

Osnovna karakteristika današnjega stanja je pomanjkanje zaupanja, ki je vodilo do tega, da se je zrušil ves mednarodni kreditni sistem. Narodi se skušajo vedno bolj izživljati v lastnem krogu, zato se vedno bolj zapirajo na zunanji svet. Pojavila se je nova miselnost, ki ima za svetovno gospodarstvo najdalekosežnejše posledice. Dve leti že traja psihoza nezaupanja. Svrila se je kakor pošastna bolezen, ki razkrajja vse tvorbe in pridobitve desetletij in stoletij. Tudi nam ni prizaneslo. Pred poltrajnim letom smo ugotovili, da je to razkrajjanje tudi pri nas zavzelo velik obseg. Mnogi niso verjeli več niti v denar, niti v denarne zavode, niti v najbližjo okolico. Izgubili so vero vase in v vse vrednote. Zlasti stara generacija je prepuščena, da je svet vržen iz tečajev, mnogih se letova malodušje, ker se ne morejo znajti v meteuju pojnov in odnošajev.

Preživljamo težko preizkušnjo. Današnje stanje grozi paralizirati vsa svetovno trgovino. Pri nas se je to že zgodilo. Naša zunanja trgovina je padla od 9 na 3 milijarde. Bati se je, da bo obseg izvoza in uvoza letos še manjši, potem ko je že lani padel na komaj 200 Din na glavo prebivalca. Naš narodni dohodek je nazadovao od 80 na 30 do 25 milijonov Din. Neposredna posledica te konstatacije mora biti, da se moramo znajti v novi situaciji in si pomagati za lastnimi sredstvi. To velja tako za posameznika, kakor tudi za vse javno in privatno gospodarstvo. Pri nas je še večinoma trdnje volje, prilagoditi se položaju. Do tega pa mora priti, ker to zahteva interes celote in naše skupne bodočnosti.

Po mirovnih pogodbah smo Slovenci ostali mejaši na skrajni severozapadni meji države. Pogoji za našo gospodarsko aktivnost so taki, da ne moremo pridelati dovolj živeža za prehrano prebivalstva. Zato smo v veliki meri odvisni od obrtne in industrijske delavnosti, ki nam daje možnost preživljanja. Tržišče za naše proizvode se je v novi lastni državi odprlo na vzhodu. Pri tem pa imamo razne težkobe. Ena izmed njih je neugodna tarifna lega dravske banovinske naproti glavnim konsumnim centrom v državi, kamor lahko močna inozemska konkurenca dovaža svoje izdelke po plovnih rekah s cenejšimi stroški. Daleč smo od sirovinskih baz. Ko smo v tarifah zahtevali izenačenje, smo naleteli na odpor, da bi potem dobili možnost za izvoz. Še danes si mnogi zagovorniki te lege niso na jasnem, da ne bomo prodali v inozemstvo niti enega živinčeta več, če uklenemo tudi vse carine. Pa tudi naši gospodarski krogi prenamo proučujejo razmere v državi. Pogosto se kritizira gradba železnice v Južni Srbiji, ki vendar odpirajo našim proizvodom pot do novih tržišč.

Ogromne naloge nas čakajo. Izvršiti jih moramo z lastnimi sredstvi brez tuje pomoči. Danes je za milijarde dinarjev poverjenih javnih del tujim družbam, povemo francoskim, na bazi širokih koncesij, ki gredo v mnogem oziru nam v škodo. Borili smo se proti temu in nadaljujemo to borbo, ker vemo, da bi lahko doma z dobro voljo gradili morda za 20 do 30 odstotkov ceneje. Mnogo smo tudi grešili v investicijski politiki. Postavljena je bila zahteva, da se pri nas ustavi tvornice za vagonne in lokomotive. Ko smo jo dobili, so se železnice premislile, češ da bodo vagonne gradile in popravljale same. Zgradile so svoje velike delavnice, kjer raste danes trava.

Ko je leta 1925 nastal preokret v gospodarski politiki Evrope, smo bili tudi mi postavljeni pred vprašanje, kajati industrijsko produkcijo. Nastale so velike borbe. Se lani je zšel v beograjski politiki niz protindustrijskih članok, ki naj bi dokazal svetu, da je industrija le organizirano hajduštvo, ki izkorišča konsumenta. Res so mnoge industrije dale povoda za kritiko, toda ne smemo generalizirati. Vprašajmo se, kaj bi bilo n. pr. na Goronjskem, ako ne bi imeli tam industrije. Kakšne posledice je imelo že zmanjšanje produkcije premogovnikov na polovico za bogastvie celih okolišev, da ne govorimo o socialni mizeriji.

Polom cen na svetovnih tržiščih je že povzročil globoke brazde tudi v našem gospodarstvu. Najprej smo doživeli katastrofo pri hmelju, ko je padla cena v nekaj letih od 100 na 7 Dn. v enakem razmerju seveda tudi dohodek Savinjske doline od hmeljarstva, ki je v dobrih letih znašal 100 milijonov Din. Pri tem opazamo tipičen primer pomanjkanja samozavesti in organizirane discipliniranosti, kaj je skoro vsa hmeljska trgovina v inozemskih rokah. Prišel je padeč pri opiju, ki je zadet zlasti južno Srbijo, potem pa žitni monopol, pri katerem je država doplačala 250 milijonov, dočim je notranji konsum doplačal pol milijarde. Mnogo se je pred leti grešilo pri kolonizaciji V Južni Srbiji je bila zgrajena moderna kolonija in pol ure hoda od studenca s pitno vodo. Nastopila je kriza v živinoreji. V vinogredništvu in v lesni trgovini: posledice te krize vidimo še danes. Obubožan kmet so je pomaknil nazaj v svoje zatise. Prenehaj je kupovati v trgovinah in tu se začelja fatalen zastoj v trgovskem in po-

slvovnem prometu. Problem našega kmeta in njegovih dolgov je postal pereč. Kmetje v vzhodnem delu države so plačevali 40 do 50 odstotkov obresti, kar je postalo nevdružno. Pojavili so se razni predlogi za konverzijo dolgov in za izplačilo vlog z boni, ki so izvali velika razprtja. Posledice navalav vlagateljev na denarne zavode se nismo preboleli. Z zaščitnimi ukrepi situacije nismo rešili in tako stojfimo še danes pred tem vprašanjem, ki je postalo osrednje vprašanje vsega našega gospodarstva.

Nastopil je čas, ko se morajo vsi javni izdatki prilagoditi si situaciji. Tu je prvem problem državnega proračuna. Državni proračun je zadeva nas vseh, ker nosi vse prebivalstvo posledice upravljanja z državnimi financami. Vsi smo enako zainteresirani, da se stori vse, kar se v danih razmerah more storiti, da čim bolj prilagodimo izdatke obstoječim razmeram in da bremena čim pravičnejše razdelimo. Leta 1926 je naš državni proračun znašal 100 Din na glavo prebivalca, kar je predstavljalo 20 odst. narodnega dohodka, danes pa navzlic znižanju na 800 Din predstavlja omejenitev eno tretjino narodnega dohodka. Dohodki od neposrednih davkov so v novem proračunu predvideni za 10 odst. višje. Treba je izvršiti revizijo pokojnin, ker je mnogo upokojencev, ki so pršli do pokojnine na nepravilen način. Izdatki za pokojnine so bili že v 11 mesecih pret. prorač. leta za 22 odst. višji nego je bilo predvideno. Znašali so 977 milijonov namesto predvidenih 800 milijonov. Izenačiti je treba davčno prakso. Davček na poslovni promet bi moral donosati neprimerno več, če bi se povsod enako pobiralo. So kraji na jugu, kjer do nedavna sploh niso vedeli, da obstoja davek na poslovni promet.

Veliko skrb povzročajo državna podjetja. Po zadnjem proračunu bi morala dati 750 milj. Din presečka, namesto tega pa vidimo v izkazu za 11 mesecev tega proračunskega leta deficit od 600.000 Din. Tu ne pomaga poviševanje tarif, treba je spremeniti sistem in izvesti popolno reorganizacijo. Ni potrebno, da nosi vsak akt 20 ali 40 podpisov, preden je rešen. Isto, kar velja za državno finančno gospodarstvo, velja tudi za naše avtonomne finance. Naši avtonomni proračuni se razvijajo na način, ki kaže veliko neskladnost s splošnim stanjem gospodarstva. V letu dobre konjunktare, to je l. 1928, so znašale vse avtonomne doklade v dravski banovini 35 milijonov Din, leta 1930, pa so znašale že 110 milijonov Klub 20 odst. zažanju novega banovinskega proračuna smo morali uvesti nove davčine in povišati nekatere dosedanje. Predvideli pa smo še druge nove davčine, ki pa niso bile odobrene. Če ljubljanski proračun ne predvideva nobenih novih davčin, se smatra, da je s tem storjen že maksimum, ki se da doseči.

Problemi, ki stojijo pred nami, se ne dajo rešiti niti z navdušenjem, še manj pa z ogorčenjem in zabavljanjem, niti z demagoškimi parolami. Za njih rešitev je treba hladne krvi, treznega prevdarka, strogega računa, mnogo strokovnega znanja in prakse, pa tudi odločnosti, da človek sprejme nase tudi neprijetne posledice. Potrebno je mnogo iskrenega patriotizma, samozatajevanja in nesebičnega domoljubja. Vsi smo poklicani, da pri tem velikom delu sodelujemo. Izvajanja g. Mohoriča so zborovalci sprejeli z burnim odobravanjem.

Referatu g. Iv. Mohoriča je dodal še nekaj pripomb predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin, ki je ponovil svoje izvajanja na zadnji plenarni seji Zbornice, kjer je odklonil in situacije glede defetizma slovenskih gospodarskih krogov. Omenil je trošarinsko vprašanje, ki ga je treba reformirati. Stabilizacija našega dinarja je bila izvedena na pogrešnih osnovah devizna politika je napačna. Izterjevanje davkov postaja vedno otrejše. Ružežni se množe. Tu se pri nes mnogo pretirava. Na našem gospodarskem organizmu ne smemo eksperimentirati; bolje pustiti, da se bolezen sama izleči. Slovenci smo vsi nestrpni in hočemo vse na hitro. Če obstojajo v pojmovanju raznih vprašanj razlike, se to ne sme napačno tolmačiti. Nam Slovencem je mesto le v Jugoslaviji, ki smo si jo želeli in ki jo želimo videti veliko in močno. Moramo pa vztrajati in se kljub žrtvam boriti za boljše bodočnost nas vseh.

Po končenih izvajanjih g. Jelačina je predsednik Društva tiskarjev v M. Hrovatin sprožil vprašanje državnih tiskarn, ki so pasivne in jih je treba zaradi tega ukiniti. O lesni krizi je govoril še gospod inž. Kobi. Po kratki debati o vprašanju gospodarskega sveta je predsednik zaključil uspešno zborovanje, ki je trajalo skoro do 23. ure.

Ustanovna seja Okrožnega odbora obrtniških združenj v Celju

V ponedeljek 10. t. m. se je vršila v Celju prva redna seja širše uprave in nadzorstvenega odbora Okrožnega odbora obrtniških združenj v Celju. Te seja, ki je imela značaj ustanovne skupščine, se je udeležilo 14 članov uprave, 5 članov nadzorstvenega odbora, za mestno načelstvo magistratni direktor g. Šubic, za Zbornico za TOI pa predsednik obrtnega oddelka g. Jo. Sepi Rebek in zbornični član g. Jernej Golčer. Sejo je vodil predsednik g. Miloš Hohnjec, ki je najprej pozdravil vse navzoče, kakor je podpredsednik zbornice g. Rebek v daljšem govoru orisal velike naloge okrožnih odborov ter pozival vse člane uprave k vztrajnemu delu. Nadzorstveni odbor se je konstituiral tako, da je bil izvoljen za predsednika g. Fr. Vehovar, mi-zarski mojster v Celju. Stedilo je poročilo o dosedanjem delovanju pripravljalnega okrožnega odbora, ki ga je podal začasni tajnik g. Zabkar. Iz poročila sledi, da je ta odbor opravil veliko delo. Poročilo je bilo soglasno odobreno. Tudi pravila okrožnega odbora so bila soglasno odobrena in brez spremembe. Dosedanji začasni tajnik g. Drago Zabkar je

bil sprejet kot definitivni tajnik. Po izrečeni razrešitvi blagajniku in odboru je bil po daljši debati sprejet proračun za leto 1933/1934. Letna članska vloga za vsakega člana združenja je bila določena na 15 Din. Upoštevati je treba, da si mora okrožni odbor le nabaviti potrebni inventar. Pri slučajnostih so stavili predloge g. Rebeučenega glede denarnega prometa, g. Kralj glede nezakonite izdaje obrtnih po-oblasti, g. Golob glede težav mlinarstva, g. Novak glede oddaje del pri samouprav-nih zavodih, g. Viržent glede sušmarstva, g. Malgaj glede obratovalnic Baše in g. Kralj glede avtonomije socialnega zavarovanja delavcev.

Da šja debata se je razvila glede uredbe o številu vajencev in o odškodnini vajencem po enem letu učenja. Delavske organizacije so predlagale besedilo uredbe, ki ga obrtništvo ne more sprejeti. Razpravljalo se je o delovanju inspekcije dela, o mojestrem socialnem zavarovanju, o taksi pr-stotosti vlog od strani obrtniških organizacij in o raznih organizacijskih vprašanjih. Končno je predsednik zbornice g. Rebek podal daljše poročilo o obrtniški gospodarski politiki in pozival vse obrtništvo, da stme svoje vrste, ker je v edinstvi in skupnosti je moč obrtništva. Obrtništvo naj zato pozabi vse spore.

Stanje Narodne banke

Po najnovejšem izkazu od 8. t. m. -e je podlaga Narodne banke v zlatu in devizah povečala za 3,9 na 1934,3 milijona Din. Tudi račun deviz, ki se ne vstjejoje v podlago, narasel za 2,1 na 12,6 milijona Din. Srebrni kovanci so prišli v večji meri v obtok, tako da se je zaloga kovana denarja skrčila za 26,7 na 168,5 milijona Din.

Menični portfelj se je po daljšem času privraket zopet nekoliko dvignil, in sicer za 5,1 na 203,9 milj. Din. Lombardna posojila pa so za malenkost nazadovala za 0,9 na 329,7 milj. Din. Obtok bankovec se je skrčil za 5,8 na 455,1 milijona Din, tako da je sedaj za 365 milijonov manjši nego lani ob istem času. Obveznosti na pokas pa so narasle za 17,0 na 95,8 milj. Din. Državno dobroimetje znaša 6,7 milij. Din (za 0,5 milij. manj), žirovni računi 289,2 milij. Din (za 16,2 milij. več), razni računi pa 609,9 milj. Din (za 1,3 milij. več). Obveznosti z rokom so se skrčile za 2,7 na 1283,7 milij. Din.

Razmerje kritija je v zlatu in devizah nespremenjeno 35,4% v samem zlatu pa znaša 32,23%.

Gospodarske vesti

— Za pravice podeželske mesarske obrti. Združeni mesarjevi in prekajevalci za ljubljanski srez in sodni okraj Višnja gora je imela redno skupščino v sredo 5. aprila 1933. Skupščino je vodil predsednik Dimnik Jakob iz Dev. Mar. v Polju, navzočih pa je bilo okrog 60 članov. Okrožni odbor je zastopal njegov predsednik g. Filip Pristoui, ki je v svojem pozdravnem govoru poudarjal, da bo Okrožni odbor vodil račun tudi o zadevah mesarske obrti, posebno glede klanja po neobrtnikih. Poleg običajnih poročil so se na skupščini obravnavala tudi druga važna gospodarska vprašanja, predvsem vprašanje klanja po deželi, ki se je tako razpisalo, da se o pravi mesarski obrti na deželi že težko govori. Predsednik Jakob Dimnik je omenil predloge, ki jih je stavilo združenje na Zbornico za TOI za zaščito podeželske mesarske obrti, poročal je o deputaciji pri banki upravi in prečital odlok banke uprave, ki uvaja otrejše postopanje glede tega klanja, ki ni nič drugega nego sušmarstvo v mesarski obrti in ni v škodo samo mesarju- obrtniku, ki mora nositi davčna bremena, ampak tembolj v škodo tudi ljudski higieni in narodnemu gospodarstvu. V razpravi se je nadalje govorilo o predložitih obrtnega zakona, o inspekciji dela, o davčnih vprašanjih in davčni praksi ter o vzožnih in izobrazbi mesarskega naroščaja. — Skupščina je v glasnim odobravanjem sprejela vsa poročila in sklenila posebno zahvalo skupni Zbornici za TOI v Ljubljani, ki je vedno in povsod podpirala stremjenje strokovnih mesarskih združenj. Po poročilih so se izvršile volitve in so bili izvoljeni v upravo g. Dimnik J., Hodnik Ign., Jager Val., Javornik Fr., Javornik Josip, Jesih L., Keber Fr., Marolt Fr., Mrežar Al., Nered Fr., Turk And. — Skupščina je trajala nad 3 ure in je pokazala življenjsko moč tega strokovnega združenja in njegovo veliko delavnost v rdi podeželske mesarske obrti.

— Konkurz je razglašen o imovini Marije Germutove, posestnice v Podvelki pri Brezmem (upravniki mase dr. Jos. Bergoč, odvotnik v Mariboru; prvi zbor upnikov pri okrožni sodišču v Mariboru 20. t. m. ob 10. prijavi rok do 10. maja, ugovoliveni narok 18. maja).

— Dobave. Splošni oddelček direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave bencina, belih cunj, smirkovega platna, mila, vžgalic, svinčenih plomb, čopičev, ščetk, filanca za parkete, blaga za ribanje, kotenine, pralne sode, svetloa, jeklenih oblancev in rizevih omei. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave pisarniških potrebščin.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave osi, profilnega železa in pločevine: do 20. t. m. glede dobave 2000 kg masi, 2500 kg riža, 3400 kg koruznega zdroba, 600 kg kave in 500 kg papirnatih vrečic. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kg mila in 2000 kg jedilnega olja. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 3400 kg žebeljev. Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 200 komadov kočic za pretakanje bencina, do 4. maja glede dobave celonskih mazil, lak-barve, cinkovega belila, firneža, barv, minjarja, šelaka, kita, gorske krede itd.; do 6. maja pa glede dobave gumijastih oblek in čeljev. — Vršile se bodo naslednje citacije: 13. t. m. pri komandi 45 peš. pra-ko v Mariboru glede dobave živil (malojje, zelje, krompir, čebula, rezanci, čkava, slive, sočivje); 14. t. m. pa pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 2700 m² drv.

Borze

12. aprila
Na ljubljanski borzi je danes deviza New-York znatneje popustila, tudi Trst je bil slabše, dočim se je Berlin popravil. Premila znaša nadalje nespremenjeno 28,5 odstotka. Avstrijski šilingi so se v privatnem kliringu trgovali po 7,45 (v Zagrebu 8,3950). v Beogradu 8,30—8,40). V grških bonih pa je bil promet v Zagrebu po 41,50.

Na zagrebškem efektinem tržišču je bila Vojna škoda precej čvrstejša. Promet je bil za kaso po 188 in 190, za maj po 188. Zaključek je bil zabeležen samo še v 7-odstotnem Blairovem posojilu po 35.

Devize.
Ljubljana, Amsterdam 2315,40 — 2326,76, Berlin 1355,69 — 1366,49 Bruseli 799,96 803,90, Curih 1106,35 — 1118,85, London 195,25 — 196,85, Newyork žek 5706,86 — 5735,12, Pariz 225,85 — 226,97 Praga 170,67 — 171,53 Trst 29,40 — 29,90
Curih, Pariz 20,3775, London 17,61, New-York 516,50, Bruseli 72,475, Milan 26,465, Madrid 43,925, Amsterdam 208,90, Berlin 122,60, Dunaj 55,62, Stockholm 93,15, Oslo 190,20, Kobenhavn 78,55, Sofia 3,75, Praga 15,415, Varšava 58,10, Bikaresta 3,08.

Dunaj. (Tečaj v privatnem kliringu.) Beograd 11,97, London 31,78, Milan 47,80, Newyork 931,93, Pariz 36,85, Praga 25,72, Curih 180,84, 100 S v zlatu = 131,62 v pap.

Elektri.
Ljubljana, Vojna škoda 186 — 188, 7 odst. investicijsko 41 — 42, 7 odst. Blair 34 — 35, 8 odst. Blair 36 den., 7 odst. Drž. hip. banka 42 den., Trbovlje 130 — 140. Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 188 — 190, za maj 187 — 188, 7 odst. invest. 42,50 den., 4 odst. agrarne 23 — 25, 7 odst. Blair 34,50 — 35, 8 odst. Blair 35 — 38, 7 odst. Drž. hip. banka 39 — 42, 6 odst. begunjske 30 den.; bančne vrednote: Nar. banka 3425 den., PAB 188 — 192; industrijske vrednote: Nar. šumska 35 den., Sečerana Osijek 110 den., Sečerana Vel. Bečkerek 900 bl, Isis 30 bl.

Beograd. Vojna škoda 188 — 190, 7 odst. investicijsko 43,50 bl., 4 odst. agrarne 23 den., 6 odst. begunjske 32 zaklj., 7 odst. Drž. hip. banka 40,50 bl., Narodna banka 3490 den., PAB 192 zaklj.

Dunaj. Trboveljska 14,95, Alpine-Montan. 11,60, Sečerana 12,25.

Sokol

Jugoslovenska Sokolska Matica je izdala v svoji založbi zopet prav lepo knjigo znamenega francoskega strokovnjaka za telesno vzgojo Georgesa Heberta: Sport proti telesni vzgoji. Prevod je oskrbel br. Stane Trček. V tej knjigi je v kratkih poglavjih pravilno obrazložen pojem telesne vzgoje, kako, dalje pravega in lažnega sporta, itd. Vsakdo, ki se za slična vprašanja bo z veseljem sezgal po omenjeni brošurici, ki stane samo deset dinarjev in se naroča pri založnici v Narodnem domu. Opozarjamo nanjo vsa br. društva, čete in vse brate in sestre.

Lutkovno gledališče Sokola Tržič je priredilo 25. in 26. t. m. svojo drugo predstavo in so to pot privraket nastopili domači igralci novinci. Uprizorili so čarobno pravljico iz »Kralj Lavrinje in spretni režiji br. Christofa. Igra je bila nastudirana prvovrstno in je dosegla popolen uspeh v vsakem oziru. Igralci novinci po mnenju gledalcev niso prav nič zaostajali za brati iz Ljubljane, ki so gostovali iz prijaznosti z velikim uspehom pri nas pretekli mesec in nam pokazali svojo umetnost. Glavna zasluga gre br. režiserju. Občinstvo je bilo naravnost začudeno! Da je pa predstava tako lepo uspeša, gre pa še posebno zaslugi br. Šeru, našemu odličnemu sokolskemu delavcu, ki je pri tej igri pokazal res izredne sikarske zmožnosti. Ustvaril nam je šest scenarij, ki jih je občinstvo naravnost občudovalo. — Lutke so vse iz Prage, krasno izdelane in prav tako obločene. Izvanredne obleke so napravile naše sestre in so se pri tem najbolj odlikovale sestre Lajovicveva, Hnykova in Erjavčeva. Vseh predstav je bilo pet in to dve za odrasli in tri za mladino. Obisk je bil odličien in so se obrasli prav tako nasmajali od srca in zabavali kakor otroci. Opaža pa se, da se vrši velika agitacija proti gledališču od gotove strani in to posebno pri otrocih. Načelnik Christof si je navzel lepo nalogo, da je ustvaril res nekaj umetniškega, kar je namejono predvsem mladini in se prirejal res krasne mladinske igrice, lutke in pučane, a obenem zabavne vsebine. Zagrizenost pa je tako velika, da se otroke odvrta od posetanja predstav in nekateri starši ne privoščajo svojim otrokom ljubke in nedolžne zabave, a to samo zato, ker je sokolska. Tisti, ki sčete to nerazpoloženje in sovraštvo, ali res ne čutite in ne vidite, da v svoji zaslepljenosti ne ravname prav? Kdaj bo tega konec?

Sokolska četa Nova sela je imela 25. marca občni zbor. Udeležba je bila prav dobra, prišli so tudi nekateri delegati matičnega društva Kočevje s starostom Lovšinom. Brat starosta Anton Curl je orisal zgodovino in delo matice organizacije. Nato je s. tajnica podrobno očetala vse delovanje, spremembe in število članstva ter dopisovanje s sokolskimi enicami. Poročali so se br. blagajnik, načelnik, prosvetar in revizorji. Celotni odbor je dobil razrešnico s pohvalo. Kočevski starosta br. Lovšin je v jedrnatih besedah orisal smer-nice sokolstva in žel vestransko odobranje. Prosvetar br. Prešern je zanosno govoril o nalogah in težnjah, ki naj dičijo pravega Sokola. Njegove besede so vzbudile v članstvu veliko navdušenje in odobravanje. Novo četno upravo tvorijo starosta br. Prešern Dofle, podstarosta br. Curl Anton, tajnica s. Prešern Vida, blagajnik br. Kajfež Anton, načelnik br. Klau-

Blagovna tržišča

ZITO
+ Chicago, 12. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 59,25 za julij 60,25, za sept. 61,75; koruza za maj 32,25 za julij 34,625, za sept. 36,25; oves: za maj 20,75, za sept. 21,28.

+ Winnipeg, 12. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 52,50, za okt. 55,50.
+ Ljubljanska borza (12. t. m.) Tendanca za žito nespremenjena. Nudijo se: pšenica (po mlevski tarifi, slovenska postaja, plačilo v 30 dneih): baška, 76 kg po 240 po 242,50, 77 kg po 250 — 252,50; koruza (po mlevski tarifi, slovenska postaja, plačilo v 30 dneih): promptna po 100 — 102, za april po 107 — 110; moka (slovenska postaja, plačilo v 30 dneih): baška 404 po 410 — 415, banatska 420 — 425.

+ Novosadska blagovna borza (12. t. m.) Tendanca nespremenjena. Promet 41 vagonov. Pšenica: baška, okol Novi Sad, Sombor, sredinebaška, gornjebaška, baška potiska, srem, 185—187,50 gornjeban 182,50—185. Oves: baški, sremski, slavonski 95,50—97,50. Jemen: baški, sremski, 64/65 kg 97,50—100; pomladni, 66/67 102,50—105. Kuruza: baška 56 58; sremiska 57 — 59; baška, srem-ska, za april — junij 60 — 62,50; banatska 55 — 57. Moka: baška, banatska 404 in 404c 320 — 340; 404c 300 — 320; 404c 280 do 300; 404 260 — 270; 404c 165 — 175; 404c 65 do 67,50. Otrobi: baški, sremski 52,50—55; banatski 50 — 52,50. Fižol: baški, sremski beli 100 — 105.

+ Budimpeštanska termiška borza (12. t. m.) Tendanca čvrsta. Promet slab. Pšenica: za maj 13,68 — 13,69, za okt. 12,58 — 12,59; riž: za maj 7,03 — 7,05; kromiza: za maj 7,08 — 7,10, za julij 7,57 — 7,59.

ZIVINA

+ Sejem za živino v Mariboru. Na sejem 11. t. m. je bilo prignanih 528 glav goveje živine, in sicer 15 koni, 7 bikov, 144 volov, 312 krav, 22 telet, Kupačija je bila srednja. Cene živini so od zadnjega sejna nekoliko poskočile. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debeli voli 5,50, poldebeli 3,50 — 4,50, voli za reto 3 — 3,25, bik 3,25 — 3,50, krave debele 2,75 — 3,25, krave plemenske 1,50 — 2,50, krave klobasave 1,25 — 1,75, breje krave 1,50 — 2,75, krave za molžo 1,50 — 2,75, mlada živina 4 — 5 in teleta 4 — 5 Din.

rič Jože, prosvetar br. Prešern Dofle, Od-borniki: br. Rački Jože, br. Gotenc Matija, br. Curl Jože. Za revizorja sta bila izvoljena s. Klemenčič Julija in br. Glad Jože.

Iz Trbovelj

— Zaključek nižjega samaritanskega tečaja RK. Dne 10. t. m. se je zaključil nižji samaritanski tečaj RK, ki je trajal od 7. novembra lanskega leta. Vpisalo se je v tečaj 55 oseb, povprečni obisk je bil 50. Tečaj je vodil aglini društveni zdravnik g. dr. Baumgarten, ki je bil vodja več mnogih samaritanskih tečajev pod okriljem RK. Saj je znano, da se je prvi samaritanski tečaj v dravski banovini vršil baš v Trbovljah. Poleg teoretičnih predavanj, ki jih je bilo 23 po številu, so se vršle tudi praktične vežbe v obvezovanju. Ob koncu tečaja so se vršili izpiti, katere so prigrisale izvršili s odličnimi uspehi. Predsednik RK, g. učitelj Omerza se je vsem udeležencem zahvalil za njihovo vztrajnost. Vodji tečaja g. dr. Baumgarten iskrena zahvala za njegov poštenjavni trud.

Iz Ptujia

— Huda poškodba v motiko. Vinar Kranj Franc iz Maretnicev je bil zaposlen v vinogradu. Sali se je z dekleti in se je približal Mariji Fridolvi, ki je prav v tistem trenutku z enot ko zemanhla in tako po nesreči udarila z vso silo. Kranjca po dlani desne roke, pri čemer mu je vse prste nasokala. Poškodba je huda in je nevarnost, da bo Kranj, ki se zdravi v ptujski bolnišnici, ob prete.

— Jadranska straža in Jugoslovensko-řeško-slovaška liga bosta omenjena zborna v soboto 22. t. m. ob 20. v Narodnem domu. Pri diti!

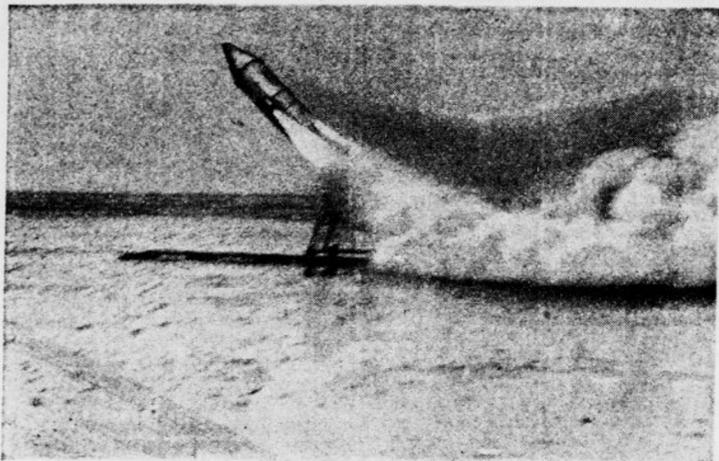
— O požaru v Novi vasi pri Ptujia doznavamo, da je Lovrenku Stuberčetu razen poslopji zgorelo tudi pohištvo. Razen tega je postalo žrtev plamenov 6 svinj in 30 kluonov perutnine. Stanje ranjenecv, ki ležijo v ptujski bolnišnici, je neizpremenjeno. Lovrenko se bori s smrtjo.

Poslano

V kazens

Iz življenja in sveta

Ponesrečen start rakete

V Duhenu poleg Cuxhavna je odstrelil te dni inženjer Gerhard Zucker raketo, ki pa je dosegla komaj višino 50 m, nakar se je v zraku preokucnila in padla z velikanskim hrupom v plitvo morje. Zucker kljub temu ni izgubil poguma in pravi, da bo eksperiment v kratkem ponovil

Stvariteljske sanje

Mnogi umetniki so dobili pobudo za svoja dela v sanjah

Na vprašanje, da-li morejo sanje stvariteljsko vplivati na duha, odgovarja znatnost skeptično. Navzlic temu je celo številno verodostojnih primerov, ki izpričujejo, da morejo biti sanje včasih res rešitev kakšnega težkega problema in ustvarjalno. Tako je slišal slavnih virtuozov in kompozitist Tartini glavne motive svoje Hudičeve sonate najprvo v sanjah. Ko se je nekoliko minut pozneje zbudil, jih je spraviel takoj na papir. Tudi drugi glasbeniki, n. pr. Puccini, so ponovno zatrdili, da so imeli v sanjah marsikakšno stvariteljsko domisljivo. Ustanovitelj moderne atomske teorije Niels Bohr je temeljno misel svoje genialne hipoteze prejel baje v sanjah. V sanjah se mu je zdelo, da gleda nenadoma v nedostopno notranjost atoma. Ko se je zbu-

dil, je to kar je bil videl, narisal na papir: to je bila prva oblika njegovega pozneje tako slavnega atomskega modela. Veliki mojster med francoskimi kiparji Rodin je pripovedoval, da vidi svoja dela najprvo v sanjah ali v sanjam podobnem stanju. Končno naj omenimo še primer izumitelja Charlesa Crosa, ki je prvi govoril aparat zgradil že davno pred Edisonom. Mnogo mesecev se je že bavil z idejo takšnega stroja, a ni našel tehnične rešitve. Nekoč je po napornem vrtenju zaspan na stoli in je zagledal stroj pred seboj. Ko se je zbudil, mu je bilo mogoče konstrukcijo tega stroja narisati. Načrt je poslal tajništvu Akademije znanosti, kjer je dragocena risba obležala seveda v tajnikovi miznici.

Katastrofa »Acrona« pred sodiščem

V ponedeljek ob 10. uri predpolne se je sestalo v Lakehurstu (New Jersey) mornariško sodišče ter je z vsoto natančnosti obravnavalo katastrofo »Acrona«. Poveljnika Herberta Willeya so pri tej obravnavi zaslišovali kakor obtožena, to pa zato, ker je bil prvi namestnik poveljnika. Willey je izpovedal, da bi bil moral zrakoplov v usodnem trenutku leteti baš v nasprotni smeri kakor je letel, on pa ni imel časa, da bi zdal tozadevno povelje. Sodišče je poleg Willeya zaslišalo tudi podčastnika in pomožnega strojnika Ervina. Vsi trije, ki so preživeli katastrofo zrakoplova, so morali podati svoje vtise o nesreči kolikor mogoče nepristransko in preiskovalna komisija je vzela njih izjave na zapisnik.

Zastopnik Francije na washingtonski konferenci

Edvard Herriot bivši predsednik francoske vlade je sprejel ponudbo pariškega kabineta, naj zastopa koristi Francije na gospodarski konferenci v Washingtonu

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefovca grenčica« do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da »Franz Josefovca voda« v največjih slučajih učinkuje hitro sigurno in brez bolečin. »Franz Josefovca grenčica« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Miss Francija 1933

Jacqueline Bertinova bo zastopala svojo domovino na letošnji mednarodni tekmi lepotic v Madridu

SPOMLADANSKE OBLEKE

za gospode, površnike in velika izbira sukna modernih vzorcev še vedno najceneje pri

Drago Schwab, Ljubljana

Orožje — a ne takoj

Pariška kriminalna statistika beleži čedalje več umorov in samomorov s samo kresom, zato so se v parlamentu začeli baviti z vprašanjem uvedbe orožnih listov. Neki poslaneec predlagal, naj bi se vsakdo, ki bi hotel kupiti samokres ali naboje, zapisal v posebno listo, a »biago« bi prejel šele po treh dneh. Na ta način, misli poslanec, bi se dal preprečiti marsikateri samomor in umor iz ljubosumja.

Medicinci o smrti

Večina ljudi se boji smrti, ker menijo, da jih ob zaključku življenja čaka še trd boj. Toda zdravnik ima drugo mnenje: zdravnik ve, da večina ljudi umre, ne da bi se zavedali nastopa smrti. In jasno mu je, da tu o kakšnem »smrtnem boju« sploh ni govora. (Oskar Bloch.)

Če bi imel še toliko moči, da bi mogel držati pero, bi ga hotel uporabiti, da povem, kako lahko in prijetna je smrt. (William Hunter na mrtvaški postelji.)

Strah pred smrtjo je povsem nepotreben. Nihče ne doživlja svoje smrti. Kadar umremo, nas ni več zraven. Preden nas smrt pobere, nas dobitno uspa. Naše bitje ubegne kakor v sanjah v drug čas in drug prostor. Še preden je smrt opustila posamezne organe njihove naloge. (Karl Ludwig Schleich.)

Pehota z maskami proti plinu

Štiri stotnje mornariškega oddelka v Plymouthu so prehodile 24 km v polni bojni opremi in z maskami proti plinu. Pravijo, da je ta poskusni marš pokazal zadovoljive rezultate

Lastno življenje v opereti

Subreta obnavlja svojo mladostno ljubezen

V Tylovem gledališču v Pragi imajo svojevrstno atrakcijo. Na sporedu je operetna revija »Marinka«, ki prikazuje dogodek, katerega je doživela operetna diva, ki nastopa v reviji v vodilni vlogi, pred tridesetimi leti. Takrat se je mudil knez Windischgrätz, ki se je malo prej oženil z vnukinjo cesarja Franca Jožefa I. v Pragi. Videl je subretko Marijo Zieglerjevo, ki je bila že tedaj silno priljubljena, in se do ušes zaljubil vanjo. Zieglerjeva mu je tako ugajala, da ji je uredil na Kral. Vinohradih v vli Grjebbe krasno stanovanje in jo je tam večkrat obiskal. Njegova žena pa je po svojih tajnih vohunih kmalu izvedela za moževa poita in je nekoč zvečer nasilno vdrla v vilo, ustrelila slugo, ki ji je hotel zabraniti vstop z revolverjem, ter dirjala naprej po stanovanju. V spalnici se je spregovorila par kratkih besed, nato pa jo je obstrelila s svinčenko, ki je Zieglerjevo hudo ranila.

V tisku pokojne Avstrije se je zadeva previdno zamolčala. Le v inozemskih časopisih se je bralo o skrivnostni drami cesarjeve vnukinje, princese Windischgrätzove. Listi so objavili celo slike, ki so prikazovali srečanje med knežinjo in subretko. Seveda je imela stvar za Zieglerjevo neprijetne posledice. Na višji inženjerski inozemstvo, kjer je ostala tako dolgo, da se je dogodek nekoliko pozabil. Ko je okrevala, je šla v Ameriko, kjer je slavila velikanske triumphe. Tragedija ljubosumnosti, ki je tedaj dvignila toliko prahu v Avstriji, se zdaj obnavlja v podobni operetni reviji na deskah Tylovskega gledališča v Pragi. In kar je najzanimivejše, predstavlja operetno subretko Zieglerjevo sarca. Danes ji je seveda že 50 let, ampak operetna diva je in ostane vedno mlada. Revija, ki obsega 15 slik, je zelo pestra in privlačna ter slavi velike uspehe v češkoslovaški prestolici.

Koliko stane dojenček

Na razstavi »žena«, ki jo imajo ta čas v Berlinu, je videti med drugim tabele z računom, koliko stane vzdrževanje dojenčka, pri čemer so upoštevana vsa moderna načela o negi otrok. Po takšni tabeli zahteva dojenček letno: 92 l materinega mleka, 131 l kravjega mleka, 47,6 l ovsene kaše, 2 kg zdroba, 51,2 kilograma zelenjave, 21 jabolok, 180 oranž, 110 banan, 365 kosov prepečenca, 4 kg sladkorja in 1 kg masla. To pomeni letno 115 mark ali dnevno 30 pfenigov. K temu pridejo izdatki za umivalne snovi, milo, prašek, v skupni vrednosti kakšnih 65 mark. Vsi stroški skupaj znašajo torej 180 mark letno ali 50 pfenigov dnevno. Seveda bi bilo prišteti tudi enkratni nabavni strošek za perilo, posteljico, voziček itd., a tudi tu ni izdatek velik, če polagamo vrednost na preprostost. V naslednjih letih ni vzdrževanje otroka nič dosti dražje, šele ko stopi otrok v šolsko dobo, narastejo stroški za vzdrževanje.

Petdeset let v sibirskem prognanstvu

Te dni se je vrnil na Poljsko zadnji izmed takozvanih »poljskih patriotov«, ki so bili še za časa carskega režima izgnani v Sibirijo. Prognanec je star 83 let in se piše Rok Paszowski. Ruska vlada ga je izgnala iz Poljske v Sibirijo l. 1883. zaradi udeležbe pri neki zarotniški akciji poljskih domoljubov.

Cela družina žrtev malika

V Billupuramu v Indiji je policija odkrila ob vznožju nekega kipa, ki je predstavljal boga - slona, truplo nekega moža, njegove žene in petero otrok. Pismo, ki so ga našli, je povedalo, da gre za žrtvovanje maliku. Policija misli, da je grozni verski zločin izvršil oče, in sicer deloma zaradi bede.

S plavalne tekme Berlin-Kodanj

Danska plavalka Jacobsenova (levo) prihaja iz bazena s pomočjo sotekmovalke Suchardtove, katero je premagala

V tirolski noši na madžarski prestol?

Oton Habsburški

sin pokojnega cesarja Karla in bivše cesarice Zite, se je dal fotografirati v tirolski narodni noši s krivo sabljo ob strani, da bi se v tej opremi prikupil madžarskim legitimistom

ANEKDOTA

Stari Wrangel, najpopularnejši berlinski general, je ljubil družabnost do svojega konca. V družbah se je pa najraje sukal v krogu mladih dam. Nekoč se je ena med njimi ubranila njegovih preveč ljubeznivih komplimentov, češ: »Gospod general, saj ste vendar star gospod!« — »Tako?« je menil Wrangel užaljeno, »če sem ugajal vaši stari materi, bi mogel pač tudi vam zadostovati!«

Vsak dan ona

»Gospod plačniki! Postrežite mi vendar z vžgalico!«

Premagani ciankalij

Ciankalij, ena izmed soli pruske kisline, spada med najmočnejše in najhitreje delujoče strupe. Njegov učinek temelji na njegovi lastnosti, da se veže z rdečimi krvnimi telesci. Ze lanski nagradenec z Nobelovo nagrado za medicino prof. Wartburg je odkril, da se da ta zveza razčleniti z metilensko modrim barvilom. To odkritje je pred kratkim preizkusil v praksi neki ameriški raziskovalec, ki je nekemu zastupljenju vbrizgnil raztopino metilenske modrega. Po 15 minutah je pacient oživel. Ta poskus je tem pomembnejši, ker je bila ogromna večina s ciankalijem zastupljenih ljudi doslej brez pomoči izročena smrti in ker se bo dal isti postopek uporabljati bržkone tudi zoper zastupitve z ogljikovim oksidom.

Prva poslanica Amerike

Rut Bryan Owen

je poverjena z diplomatskim zastopstvom Zedinjenih držav v Kodanju. Poslanica je dobro podkovana v književnosti in filozofiji

Elektrika ubila kmetico

Te dni je šla neka 28-letna avstrijsko-štajerska kmetica v svinjak, da bi nakrmila svinje. Ko je stopila v svinjak, je hotela priviti električno žarnico, da bi videla pri luči opraviti svoje delo. Toda čim se je žarnica z grlom dotakla električnega spoja, je ženska kriknila in omahnila na tla. Nekaj časa je še živela, a ker ji niso vedeli pomagati, je kmalu izdihnila. Preiskava je dognala, da je zakriva le nesrečno sušmaršinsko nestrokovnjaka, ki je napeljal električno napravo. Zice, po katerih se strujala elektrika, niso bile dovolj izolirane.

Malajski pregovori

Gost ti bodi svet — zlasti če je oborožen.
*
Če ti ponuja Kitajec roko, pogled najprvo, da-li te drži druge za hrbtom.
*
Ljubezen Malajke je kakor potovanje v pragozd. Čim dalje greš, tem lepši postaja. A če se obrneš in hočeš nazaj, opaziš, da si izgubil pot.
*
Belokožec je bedak: ljubi žensko, jo obdaruje potem si jo vzame. Malajec si vzame žensko, potem jo ljubi, potem obdaruje — ona njega.
*
Belokožci mislijo, da so najmočnejše ljudstvo na zemlji. Kitajci imenujejo svojo deželo »deželo sredine«. Vsa ljudstva so zaslepljena po svoji domovini. V resnici je eno samo veliko ljudstvo na zemlji: to smo mi Malajci.

Zadnji las

Nemški profesor Lassar je pred leti slovel kot prva avtoriteta za kožne bolezni. Bolniki so trumoma prihajali k njemu tudi iz inozemstva. Razen tega je imel razčno korespondenco, kajti manj premožni ljudje si niso mogli privoščiti dolgega potovanja. Profesor je nekoč prejel pismo od bolnika na deželi. Tožil je, da so mu izpeli skoro vsi lasje in ga je prosil pomoč. Lassar je proučil bolezen, zapisal zdravila in bolnika opogumil. Naročil mu je, naj vsak mesec pošlje po en las, da bo zdravnik lahko sklepal o poteku bolezni. Bolnik je pošiljal lase tri mesece. Četrto pismo je imelo to le vsebino: »Blagorodni gospod profesor! Pošljem zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v steno odkriti na moji lobanji. Izvolite sprejeti mojo globoko zahvalo in izraze odličnega spoštovanja«. Prof. Lassar je sam otel to zgodbo pozabljena v svojih spominih. Priznati je treba, da bi marsikateri zdravnik rajši zamolčal svoj neuspeh.

Smrt ženske s 64 kg težko nogo

V bolnišnici v Mödingu pri Dunaju je umrla 32-letna Leopoldina Schögelbauerjeva, ženska, ki so ji zdravniki pred kratkim odrezali nogo, ki je tehtala 64 kg. Ta operacija je bila medicinski in kirurški fenomen svoje vrste. Operiranka je trpele na kostnem raku, zaradi katerega je noga otekla do neverjetnega obsega. Smrt jo je zdaj odrešila trpljenja kljub temu, da so zdravniki upali, da se j n poseči ohraniti jo pri življenju.

Prva nezgoda ekspedicije na Mount Everest

Kakor poročajo, je zadelo angleško ekspedicijo na Mount Everest težja nesreča. Meteorolog ekspedicije je hotel spustiti z vodikom napolnjen poskusni balon v zrak, pri čemer mu je balon eksplodiral. Plamen je precej ožgal raziskovalca in oba njegova asistenta.

Zmagovalec v dirki na 1000 milj

Nuvolari

je zmagal minile dni v znani avtomobilski dirki na 1000 milj okoli Brescice

S P O R T

Za Veliko noč

GAK : Ilirija, GAK : Primorje

Po starodavnem običaju se na velike praznike ne igrajo oficijelne tekme, tedaj ni ne prvenstvenih, ne pokalnih, ne drugih podobnih iger na programu. Zato pa gredo moštva drugo drugemu v posete in igrajo med seboj prijateljske tekme.

Ilirija je letos pozvala za dva dni GAK v Ljubljano in odstopila tekmo drugega dne Primorju, odnosno kluba sta se sprotaj zavezala da se izvede to gostovanje v skupni režiji.

GAK je gotovo prvorazredno amatersko moštvo Avstrije, mnogoletni prvak Gradača in tudi večkratni državni amaterski prvak. V Ljubljani ni novince, in bo sigurno tudi letošnje njegovo gostovanje pomenjalo, kakor se vsako doslej, veliko in nesporno sportno atrakcijo. Tembolji, ker mu je še pred kratkim uspelo izsiliti od famoznega Ferencvarosa, ki je v lahko zmagal nad Mariborom z 10 : 2, nad vse laskav rezultat 4 : 6. Napad, ki je znal zabiti Ferencvarosevi obrambi štiri gole, bomo prav radi gledali tudi v Ljubljani na delu.

Medtem je prišla vest iz Zagreba o malo častnem rezultatu ki ga je GAK utrpel v borbi z Gradjskim. Ta poraz je morda realen po poteku igre, gotovo pa ne more dati realne slike o močeh in sposobnostih obeh moštveh. Predvsem je treba upoštevati, da je GAK proti Gradjskemu moral nastopiti s tremi rezervami. V Ljubljano pa mora privedi seboj svojo kompletno prvo garnituro. Potem je vplivalo zelo depresivno na moštvo, da je že v prvih trenutkih igre nesrečno slučaj nesposobil srednjega krilca za nadaljnjo borbo. Z eno besedo: Gradjski je imel najbrže svoj dan in opravka z nasprotnikom, proti kateremu se je vse zaredilo. Gotovo pa je, da niti Ilirija niti Primorje ne bosta imela takih šans, kot jih je imel Gradjski, zato lahko računamo z dvema lepima borbama.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje seje p. o. 5. t. m.)
Ponovno se opozarjajo klubi, da bo p. o. zavrnil vsako verifikacijo, kateri ne bo priložen predpisani znesek. (Verifikacija stane za vsakega igralca brez legitimacije Din 13 (5 poskodb. fond. 5 za tajništvo in 3 za legitimacijo), s predloženo legitimacijo pa 10 Din. Poziva se Maribor, da v roku 14 dni pošlje znesek 382 Din, katerega si je pridržal neupravičeno za sodnika, in sicer v izogib suspenza. K. o. se preda igralec g. Grisar Milan (Retje) na podlagi sodniškega poročila od tekme Retje : Zagorje 19. III. v Trbovljah.

dolžnost, da to dokaže uradnim činiteljem, v kolikor tega še ni storilo. Dodamo še to, da smo med tem prejeli dopis znanega mariborskega sportnika in člana juries, ki nam piše, da je atlet Grad bil pravilno ocenjen, ker je v enem krogu čakal Krevsa in ga v naslednjem zopet vodil. In končno, če juryja protestu Primorja glede tega atleta ni ugodila, more klub še vedno protestirati na upravni odbor JLAS. Vsekakor pa ni upravičen do neosnovanih napadov na našo sekcijo. — Naj namreč enkrat za vselej zvedo vsi, da v SK Iliriji ni običaj niti potreba, da bi se sekcije morale zagovarjati pred javnostjo ali upravnim odborom razen v primeru, da so se pregrešile proti osnovnim načelom sporta, sportne morale ali sportnega gentlemanstva. Kar se tiče primera, da se je moralo lani dvakrat tekmovali za ta pokal, priporočamo lahkoatletski sekciji ASK Primorja, da drugič raje napade forum, ki je to zagrešil.

Sport v Zagorju. Z odlokom ministarstva je bil razpuščen SK Sloga, tako da obstoja trenutno dva kluba: SK Zagorje in SK Svoboda. Oba sta letošnjo sezono odigrala že precej tekem, a žal odšla skoro vedno premagana z igrišča. Ker se SKZ bori v prvenstvenem tekmovanju (SKS pride v pošteve šele jeseni) na koncu tabele, je vse zanimanje osredotočeno skoro izključno na tekme tega kluba, kar kaže tudi obisk. Kljub zadovoljivi telesni kondiciji najstornice SKZ so sicer častnice porazi na dnevnem redu, a tudi to bi moralo nehati. Vzroki so seveda različni, predvsem pomanjkanje resnega treninga. V pomladanskem tekmovanju je SKZ zmagal SK Retje v Trbovljah 3:2, izgubil proti SK Rudarju 2:1 in proti SK Hrastniku 3:2. Odigrati mora še dve tekmi. Zadnji poraz v nedeljo ga je spet potisnil na zadnje mesto, kjer je stalen gost. — SK Zagorje : SK Dobrna 1:2 (1:0). Ves prvi pokos so bili domačini v stani premoči in si priborili voštvo. Tudi vse do zadnjih 10 minut so bili stalno na strani gostov, ki so ustvarjali redke, a zelo opasne prodore, razbili so se pa na odlični obrambi (Lapuh-Brvar-Jedlovec), ostalo je opravil izvrstni vratar Hauptman. Nepotrebnosti nabijanje žoge pred golom gostje izkoristijo in izenačijo; na pomoč pride znamenita smola domačin in že vodijo gostje. Izenačenje je tudi zadnjih sedem minut viselo v zraku. Predtek ma obeh rezerv 4:0 za goste. Publike bližje 300.

Iz LNP. K seji k. o. danes ob 18.30 v De'avski zbornici se pozivajo igralci Bracar sods (Jadran), Starman Adolf (bivša Svo. boda) ter Klemenc (Reka). — Tajnik III. Službeno iz sekcije ZNS. Drevi ob 18.30. nadaljevanje sodniškega tečaja pri »Slon«.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 16 naprej trening za drugo skupino.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Redni trening danes ob 17.30 dalje na igrišču. Današnjega treninga se morajo udeležiti brezpogojno vse igralke. One, ki so nastopile v nedeljo v Zagrebu, morajo oddati opremo.

SK Ilirija (Table-tenis). Danes seja sekcijekega odbora ob 16.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes strogo obvezan trening ob 15. naprej, ob 16.30 se igra s Triglavom. Poziva se vse igralce, da takoj vrnejo opremo zaradi tekme na velikonočne praznike. A moštvo igra v nedeljo in ponedeljek v Celju s kombiniranim celjskim medklubskim moštvom.

Iz življenja na deželi

MARENBERG. V nedeljo 2. t. m. je imelo Kolo jugoslovenskih sešter občni zbor. Ponovno je bil izvoljen star odbor z majhnimi izpremembami. Razveseljivo je dejstvo, da stopajo v organizacijo ž. m. r. k so stale prej ob strani. Kolo je v času kuhinje od 11. januarja do 2. t. m. razdelilo nad 7500 obedov. Od 3. t. m. naprej pa razdeljuje tukajšnja krajevna protuberkulozna liga dnevno 60 slabotnim otrokom mleko in kruh.

POLJCANJE. V marcu so pokopali na tukajšnjem pokopališču 77-letnega nadpotašarja v pokoj g. Franca Permoserja. Pokojnik se je zadržal kot poštni uradnik tukaj celih 25 let in je bil tako med svojim uradništvom kakor pri strankah prav priljubljen. V pokoj je stopil po prevratu. Preselil se je kot upokojenec v svojo lično vilo na Cretniku pri Poljčanah, kjer je v krogu svoje družine preživel jesen življenja. Koliko znanec in prijatelj je imel, je pokazala njegova zadnja pot. Korporativno so se udeležili pogreba tudi gasilci in domači pevci, ki so mu zapeli pred hišo žalostni »Blago rnu«, na grobu pa »Vigrede. Pokojniku blag spomin, preostalim iskreno soznanje!

RUSE Strelska družina prične redne strelske vaje. Otvoritveno streljanje bo na velikonočni ponedeljek ob 14. Munchija bo po nižji ceni. Novi strelci se bodo v ravnanju z orožjem vedno poučili. Strelske vaje bodo vsako nedeljo in praznik od 14.—18.

ZIRI. Strelska družina je pričela v nedeljo 2. t. m. redno streljanje na strelišču. Ko bodo končana še ostala dela, bo strelišče popolnoma ustrezalo namenu. Med prebivalstvom vlada veliko zanimanje za družino, h kateri stalno pristopajo novi člani. Vse hvale vreden je pristop naših zvestih čvarjev meje, grančarjev, k so na pobudo podčastnika g. Miloša Dolježiča korporativno stopili v družino. Predvsem pa se moramo zahvaliti načelniku g. Justinu Cirilu, učitelju, da se celo društvo tako dobro razvija.

Repertoarji

DRAMA

Četrtek, 13.: INRI. Izven. Znižane cene
Petek, 14.: Zaprtlo.
Sobota, 15.: Zaprtlo.
Nedelja, 16. ob 15.: INRI. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Hamlet. Izven.
Ponedeljek, 17. ob 15.: INRI. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Dame z zelenimi klobuki. Izven. Znatno znižane cene od 20 Din navzdol.
Torek, 18.: Zaprtlo.

OPERA

Četrtek, 13.: Zaprtlo.
Petek, 14. ob pol 19.: Parsifal. Premiera. Izven.
Sobota, 15.: Zaprtlo.
Nedelja, 16. ob 15.: Mala Floramye. Gostuje g. Dubajić iz Zagreba. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Manon. Izven. Znižane cene.
Torek, 18.: Zaprtlo.

Poslednja večerna uprizoritev pasionske igre »INRI« bo drevi po znižanih cenah od 24 Din navzdol. Za tem sta še dve popoldanski uprizoritvi na veliko nedeljo in velikončni ponedeljek ob 15. po znižanih cenah.

Premiera Wagnerjevega »Parsifala« bo v petek, dne 14. t. m. Za premiero in prvo reprizo na velikončni ponedeljek ob pol 19. vlada veliko zanimanje. Prav gotovo je tudi v Ljubljani uprizarja to najpomembnejše Wagnerjevo delo, ravno tako pa tudi za celotni ansambl naše opere, ki z veliko resnostjo in vnmemo študira delo, ki stavi na njega ogromne zahteve. Požrtvovalnost ravnatelj Poliča gotovo zasluži vse priznanje. Poleg ulog, ki smo jih že omenili včeraj, ima veliko ulogo tudi operni balet. Scene je naštudiral baletni mojster Golovin, inscenacija je zasnoval g. Ulijančičev pod vodstvom g. Skružnja, gledališke kostume šef - garčar g. Pollak, nove lasulje g. Navinšek. Prav posebno še opozarjamo, da izide za premiero »Parsifala« Gledališki list, ki prinaša mizikalno razlago, natatno vsebino opere in par zgodovinskih podatkov. Opozarjamo na točni začetek. Ker traja prvo dejanje skoro 2 uri in bodo vrata zaprta, prosimo občinstvo, da pravočasno zaide svoja mesta. Rezervirane vstopnice dvignite naikasnije danes popoldne pri dnevi blagajni v operi. Od te dalje se ne rezervira nikomur več in se bodo vstopnice prodale, ker je zanimanje veliko.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Do nedelje, 16.: Zaprtlo.
Nedelja, 16. ob 15.: Orfej v podzemlju. Znižane cene. Zadnjič. — Ob 20.: Grofica Marica. Gostovanje g. Marice Lubeljeve. Znižane cene.

Ponedeljek, 17. ob 15.: Se li razumemo. Znižane cene. — Ob 20.: Pri belem konjčku. Znižane cene. Zadnjič.

Velikonočni repertoar mariborskega gledališča bo zelo zanimiv in ob brez dvoma obisk poln. Da se omogoči obisk predstav vsem slojem, veljajo pri vseh predstavah znižane cene. Kupujte vstopnice!

Radio

Četrtek, 13. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Radio - kvartet. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, radio-kvartet, borza. — 18: Uvod v veliki petek. — 19: Korlet rastlinstva. — 19.30: Pogovor s poslušalci. — 20: Godalni kvartet izvaja: Haydnov kvartet »Sedem poslednjih besedi Jezusovih«. — 21: II. ura slovenske sodobne glasbe Srečka Koporca, samospesve poje g. Thierry - Kavčnikova, pri klavirju deg. Poženelova. — 22: Čas, poročila.

BEOGRAD 20: Program kakor v Ljubljani. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Laska godba orkestra. — 20: Prenos programa iz Ljubljane. — PRAGA 19.30: Dramski večer. — 22.15: Godba na pihala. — BRNO 19.30: Prenos iz Prage. — VARSAVA 18.20: Koncertna ura. — 20.15: Orkestralni in zborovski koncert. — DUNAJ 11.30: Dopoldanski koncert. — 15.50: Ljudske velikonočne melodije. — 17.55: Prenos Wagnerjeve opere »Parsifal« iz gledališča. — BERLIN 20: Dramekejev misterij »Kristus«. — 21.20: Ure, v katerih je nastajala zgodovina. — KÖNIGSBERG 20: Orkestralni koncert in velikonočna igra iz Monakovega. — 21.15: Stara cerkevna glasba. — MÖHLACKER 20: Beethovneve sonate. — 21.15: Koncert komornega tria. — 22.20: Virtuozna instrumentalna glasba. — 23: Lirična kantata »Zivljenje in smrt«. — BUDIMPESTA 18.45: Violinski in klavirski koncert. — 19.45: Orkestralna glasba. — 21.15: Cerkevni koncert.

Petek, 14. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Religiozna glasba na ploščah. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 18: Uvod k aledečemu prenosu. — 18.30: Prenos Wagnerjeve glasbene drame »Parsifal« iz ljubljanske opere. Med pavzami recitacije.

BEOGRAD 15: Prenos iz Saborne cerkve. — 20: Cerkevni koncert. — 21: Plošče. — ZAGREB 19.30: Delni prenos Wagnerjevega »Parsifala«. — PRAGA 19.25: Stara velikonočna poezija. — 20.10: Igra. — 20.45: Violinski koncert. — 21.15: Operna glasba. — BRNO 19.25: Koncert iz Prage. — 20.15: Koncert moškega pevskega zbora. — VARSAVA 18: Večerni koncert. — 20: Skrajšan Wagnerjev »Parsifal«. — 21.40: Prenos cerkvene koncerta. — DUNAJ 17: Orkestralni koncert. — 19.10: Rendlov »Pasion«. — 20.30: Mozartov »Requiem«. — BERLIN 19: Bachov »Matejev pasion«. — 22.30: Prenos cerkvene koncerta — KÖNIGSBERG 19: Prenos iz Berlina. — 22.20: Prenos III. dejanja »Parsifala« iz gledališča. — MÖHLACKER 19: Prenos iz Berlina. — 20.30: Brahmov »Nemški requiem«. — 21.45: »Smrtni ples«.

Kar Pariz diktira, to prinaša Kastner & Ohler

To pomlad so priljubljeni nežni deseni. Dame modnega okusa čaka divna izbira novih desenov v I. nadstropju naše trgovine. Damam izven Zagreba pošljemo vzorce tkanin za spomladanske plašče 8 dni brezplačno na ogled.

Kastner & Ohler
Zagreb. 4976

VRTNE SONČNIKE izdeluje

B. Fettmann
Zagreb, Masarykova 9

Zahtevajte brezplačni cenik! 157

Kupim do 20 kosov živih TOLETNIH LISIC

samo ženskega spola, starih od 6 do 12 tednov. Lisice se prevzemajo in izplačujejo na farmi Prajug na Biedu.
Ponudbe na Z. Mühlstein, Zagreb, Hercegovska ulica 69. 4851

Moda 1933

Dobe se v LJUBLJANI:
I. C. Mayer, Stritarjeva ulica, P. Magdič, Aleksandrova cesta, V. Lesjak, Šelenburgova ulica.
MARIBOR:
Anton Paš, Slovenska ulica, C. Büdefeldt, Gospodska ulica, Franjo Mastek, Glavni trg.
CELJE:
R. Sternecki.

MINULA JE KRIZA

za slikarje, mizarje, pleskarje in hišne posestnike, ker dobijo pri nakupu barv, firmaza in drugih potrebščin najbolj ugodno pri **DRAGO FRANZ, Ljubljana**
Stari trg 11. Telefon št. 20—45.
Na zahtevo se pošilja tudi na dom! 3972

LOKOMOBIL

polstabilno, s kondenzacijo cca 60 k. s. kupimo.
Navesti je znamko, leto gradnje in številno obratov in premer zamašnjaka. Ponudbe pod »Lokomobil 149« na Jugomosse, Zagreb, Jelačićev trg 5. 4954

Za velikonočne praznike

se vam nudijo fina dolenska in štajerska vina iz slovitih vinskih goric ter se pri odjemu nad 5 litrov dostavi na dom po znatno znižanih cenah kakor sledi:
čvček iz Krškega Din 10 čez ulico Din 9
črna dolenska " 12 " " " " 10
bela štajerska " 8 " " " " 8
muškata " 10 " " " " 9
rizling renski " 12 " " " " 10
jeruzalemski " 12 " " " " 10
bermet vino " 24 " " " " 22

Pri večjem odjemu se primeren popust. Torej vsakdo, ki želi za veliko noč imeti kozarec dobrega vina za sebe in za svojo družino, naj se z zaupanjem obrne osebno ali pismeno na spodnji naslov, kjer bo vsak kar najbolje postrežen z dobrim in cenim blagom.

Vsi pa, ki se hočejo dobro in poceni zabavati, naj pridejo v Zadrudni dom, ker le tu je polno veselja in zabave za staro in mlado, in dobro vince je le tod doma, ki vsak ga rad ima. Tudi prigrizek se dobi, samo da se ga naroči. Vsak dan sveže pivo v vrčkih. Vabljeni vsi na velikonočne praznike! Za obilen obisk se priporoča gostilničar **STONE HUC, Glince, Tržaška cesta 10.**

1. avgusta oddamo stanovanje

z vsem komfortom, obsegajoče celo prvo nadstropje. Pripravno posebno za zdravnika, odvetnika ali drugo podjetje. Ponudbe pod šifro »Miklošičeva cesta« na oglasni oddelek »Jutrat.« 4057

Specijelni entel oblek, ašuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najljubše delo pri Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukel.
Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinj; entlanje, izdelovanje gumbic. Vsled najmodernešnje ureditve podjetja — najnižje cene. 79

ANTON OSTERC,

mestni cestni nadzornik
dne 11. t. m. po kratki mukapolni bolezni, previden s tolažili sv. vere. Pogreb bo v četrtek, dne 13. aprila 1933 ob 12.5. uri popoldne izpred mrtvašnice veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 12. aprila 1933.
ZALUJOČI OSTALI
Občina Ljubljana. Mestni pogrebni zavod

Za Velikonoč!

Novi modeli naših prekrasnih pomladanskih čevljev.

Humanik
LJUBLJANA, Dunajska c. 1a (Petovia).
MARIBOR, Gosposka ul. 17. CELJE, Aleksandrova c. 1.

Največja tvornica avtopneumatike išče ŠTOKISTA v Ljubljani
z dobrim jamstvom za komis. blago. Adrese samo danes ali osebno od 12.—2. Hotel Slon. 4990

Vesele in zadovoljne praznike
boste imeli, ako se popeljete kamorkoli na kolesu, katerega si po nizki ceni nabavite v meh. delavnici
STANE RAKOŠ
Društvena ul. 2 — Moste pri Ljubljani
Zaloga koles, pneumatike in nadomestnih delov. Solidne cene. Delo garantirano. Sprejem tudi vajenca. 4992

W. MECKAUER:

Hana išče poti

Roman.

»Tebi je doktor Schröter zoprn.« je rekla nato, »in prosim te, dragi Wolfgang, ne omeni tega, kar sem ti povedala, živi duši. Tudi jaz nisem izdala tvoje skrivnosti, zato se zanesem na tvojo močestnost.« Wolfgang je pokimal. »Sicer pa.« je nadahnevala, »morda je doktor Schröter še bolj zvezan od Kösterja, ki ga ljubi Helga. Vsekako leži na vsem tem še temna senca, tako da nimam jasnega pogleda.«

Zdaj se je mož pri oknu obrnil in stopil proti njej, ki se je bila spustila v usmen naslajac: »Vidiš, Hana, to je tisto, pred čimer sem te hotel posvariti. Ne imej ničesar s tem svetohlmcem; ta človek ni pošten!«

»To ni mogoče!« je zatamala, toliko da ne zavpila. »Čuvstvo me ni moglo tako ukantiti.«

»Praviš, da mi je doktor Schröter zoprn. A stvar je dosti globlja, nego si misliš. Morda se ti zdi, da sem nanj ljubosumen, ker ga ima Liza rada. O tem in govora. Predobro poznam Lizo. Tudi ne verjamem, da bi ga bila kdaj resno zanimala. In tako malenkostni tudi nisem, da bi mi zameril nedolžen razgovor z njo.«

»Kaj pa je potem?« je razburjena vprašala Hana. »Zakaj ne maraš Schröterja? Ali inš? kak poseben razlog? Prosim te, povej mi ga, da bom vedela, kako mi je ravnati. V tej reči moraš biti proti meni popolnoma odkrit.«

»Tak razlog je. Prejšnje čase sem ga imel čisto rad. Ko se je pred tri četrta leta vrnil iz New Yorka, ker je nekaj časa delal za našo

podružnico, in stopil v našo tovarno, sva se celo nekam sprijateljila in prebita časih kako prijetno urico, kadar sva po kakem poslovnem razgovoru sedla skupaj h kozarcu vina. Nekoč je bilo že dokaj pozno, in zbližala sva se bila tisti večer bolj ko kdaj. Tedaj mi je zadal vprašanje, ki ga ne morem pozabiti in ki mi ga je duševno popolnoma odtujilo.«

»Kakšno vprašanje?«

»Bilo je nekako takole: 'Ako sedite v železniškem vozu', je dejal, in z vami vaša nevesta in dober prijatelj, in nanesa, da trči vaš vlak v drug vlak — ali bi naprej rešili sebe in svojo zaročenko, čeprav bi videli, da s tem prepustite tretjega, vajinega skupnega prijatelja, gotovi smrti? Meni se je zdelo to vprašanje neslano in zelo neumno, tako da sprva sploh nisem hotel odgovoriti nanj. A Schröter je trdovratno zahteval, naj odgovorim nanj. Tedaj sem mu rekel, da je v takih trenutkih seveda prva dolžnost, pomagati ženski. — In prijatelj? Kaj pa prijatelj? je nestrpno vzkliknil in zavpil oči. 'Ne pozabite, da so trije: kako bi napravili s prijateljem? Odgovoril sem mu, da človek ne more vedeti, kako bi ravnal v takih nepravilnih okoliščinah, in da nihče ne pozna samega sebe tako natančno; vendar pa ne verjamem, da bi prepustil prijatelja pogubi.«

»Pa če bi mogli samo s tem pogojem rešiti samega sebe?«

»Vse to je odvisno od marsičesa. Težko je reči, sem odvrnil. 'Morda bi ga prepustil tuj pomoči.«

»Tedad se morilec!« je vzkliknil. Tako glasno je zavpil, da se je nekaj ljudi ozrlo in se je jel natakati sumljivo plaziti okoli najinega kota. Meni je bila ta zadeva silno mučna. Plačal sem, vstal in se poslovil od njega.«

Wolfgang je pomolčal in si prižgal cigareto.

»Wolfgang,« je s težkim glasom rekla Hana, »ravnal si takisto kakor človek, o katerem je on govoril. Ko te je zadelo nekaj nezaupnih pogledov, si spravil samega sebe na varno, nisi pa mislil na

to, da bi podal obupanemu roko v pomoč.«

»Ne maram take iznajdljive in preobčutljive moralke.« je Wolfgang Herrig nepričakovano ostro odvrnil svakini. »Kam pa pridemo, če se bomo trapih s strahovi? Doktor Schröter je izpržen esiet. Ne maram takih ljudi! V našem času ni mesta za nje.«

»Tore! trdiš, da imajo dandanes samo ljudje z močnimi živci pravico do življenja?«

»Da, samo ti. Razum in volja sta zanesljiva pioniirja. Te temne sluzi e, očitki vesti in grehi v misli — vse to je potrat časa in nevredno sodobnega človeka.«

»Nisem tvojih misli.« je odvrnila Hana. Prav res da je bila huda na Wolfganga. Zdaj je vedela, zakaj prve čase ni našla duševnega stika z njim. Nagon je ni varal, in čutila je, da se bo tudi neno mnenje o doktorju Schröterju potrdilo v zlic vsem dvomom, ki so jih zbuvali v njej ljudje hladnega razuma, kakor na primer Uršula in Wolfgang. Mimo razuma so bile še druge moči na svetu!

»Kaj je tako hučega v vprašanju, ki ti ga je zadal?« je nadaljevala. »To vendar ni razlog, da bi se človek ločil od človeka, ki je drugače vreden ljubezni!«

»Jaz vidim v tem samo malenkostno ničemurnost bahača, ki se hoče postavljati s svojimi lepimi čuvstvi.« se je uprl Wolfgang. »To so čenče za kako literatko kaverno. Prazne besede, otroške in jalove. Drugi dan je res prišel k meni v pisarno in me je vprašal, ali sem mu zameril večerajšnje vedenje. Skomignil sem z rameni in nisem odgovoril bogvečesa. A kak zmisel ima občevanje s takim človekom? Zanesti se nanj ne moreš, in sredi javnega lokala te spravi v mučen položaj.«

»Lepo je bilo pa vendarle, da je prišel k tebi in se opravičil.«

»Meni se je zdelo le še bolj nizkotno. Kako se moreš čutiti tako odvisnega od mnenja drugih ljudi? Kako moreš prositi odpuščanja kakor kak čenček, samo da se ne bi zameril tovarišu?«

Cene malim oglašom

Zenitna in dopolnjevalna vsaka beseda Din 2.— ter enkratna priložna za tito ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se računajo dodatne vsaj oglaš, ki spadajo pod rubriko »Kam pa kama, Auto-moto, Kapital, V naslov, Pomozi, Lokalni, Svojevoljni oddaji, Strani, Vrednoti, Informacije, Življati, Obični in leso ter pod rubrikama »Trgovski potnik in »Zastavke, če se v oglaševanju nastavlja, oziroma, če se išče potnika. Kdor si po pod temi rubrikama išče nastavlja ali služi, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znakih

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računata enkratna pristojbina Din 5.— za tito ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglaševalski znaki se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za tito ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, enkrat Din 3.— Najmanjši cenek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.— Vse pristojbine za avle oglašje plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vplačati v osmu ohenec s naročilom.

Potniki
Kaj bi bilo mesto potnika plača za vsako besedo 50 par. Za dajanje naslova ali za tito pa 5 Din. — Kdor sprejema potnika, plača besedo po 5 Din. (10)

Traikantinj
Kaj bi bilo mesto potnika plača za vsako besedo 50 par. Za dajanje naslova ali za tito pa 5 Din. — Kdor sprejema potnika, plača besedo po 5 Din. (10)

Omare
Za arhiv, za pulje po zelo nizki ceni prodaja 60-ih, 70-ih, 80-ih, 90-ih, 100-ih, 110-ih, 120-ih, 130-ih, 140-ih, 150-ih, 160-ih, 170-ih, 180-ih, 190-ih, 200-ih, 210-ih, 220-ih, 230-ih, 240-ih, 250-ih, 260-ih, 270-ih, 280-ih, 290-ih, 300-ih, 310-ih, 320-ih, 330-ih, 340-ih, 350-ih, 360-ih, 370-ih, 380-ih, 390-ih, 400-ih, 410-ih, 420-ih, 430-ih, 440-ih, 450-ih, 460-ih, 470-ih, 480-ih, 490-ih, 500-ih, 510-ih, 520-ih, 530-ih, 540-ih, 550-ih, 560-ih, 570-ih, 580-ih, 590-ih, 600-ih, 610-ih, 620-ih, 630-ih, 640-ih, 650-ih, 660-ih, 670-ih, 680-ih, 690-ih, 700-ih, 710-ih, 720-ih, 730-ih, 740-ih, 750-ih, 760-ih, 770-ih, 780-ih, 790-ih, 800-ih, 810-ih, 820-ih, 830-ih, 840-ih, 850-ih, 860-ih, 870-ih, 880-ih, 890-ih, 900-ih, 910-ih, 920-ih, 930-ih, 940-ih, 950-ih, 960-ih, 970-ih, 980-ih, 990-ih, 1000-ih, 1010-ih, 1020-ih, 1030-ih, 1040-ih, 1050-ih, 1060-ih, 1070-ih, 1080-ih, 1090-ih, 1100-ih, 1110-ih, 1120-ih, 1130-ih, 1140-ih, 1150-ih, 1160-ih, 1170-ih, 1180-ih, 1190-ih, 1200-ih, 1210-ih, 1220-ih, 1230-ih, 1240-ih, 1250-ih, 1260-ih, 1270-ih, 1280-ih, 1290-ih, 1300-ih, 1310-ih, 1320-ih, 1330-ih, 1340-ih, 1350-ih, 1360-ih, 1370-ih, 1380-ih, 1390-ih, 1400-ih, 1410-ih, 1420-ih, 1430-ih, 1440-ih, 1450-ih, 1460-ih, 1470-ih, 1480-ih, 1490-ih, 1500-ih, 1510-ih, 1520-ih, 1530-ih, 1540-ih, 1550-ih, 1560-ih, 1570-ih, 1580-ih, 1590-ih, 1600-ih, 1610-ih, 1620-ih, 1630-ih, 1640-ih, 1650-ih, 1660-ih, 1670-ih, 1680-ih, 1690-ih, 1700-ih, 1710-ih, 1720-ih, 1730-ih, 1740-ih, 1750-ih, 1760-ih, 1770-ih, 1780-ih, 1790-ih, 1800-ih, 1810-ih, 1820-ih, 1830-ih, 1840-ih, 1850-ih, 1860-ih, 1870-ih, 1880-ih, 1890-ih, 1900-ih, 1910-ih, 1920-ih, 1930-ih, 1940-ih, 1950-ih, 1960-ih, 1970-ih, 1980-ih, 1990-ih, 2000-ih, 2010-ih, 2020-ih, 2030-ih, 2040-ih, 2050-ih, 2060-ih, 2070-ih, 2080-ih, 2090-ih, 2100-ih, 2110-ih, 2120-ih, 2130-ih, 2140-ih, 2150-ih, 2160-ih, 2170-ih, 2180-ih, 2190-ih, 2200-ih, 2210-ih, 2220-ih, 2230-ih, 2240-ih, 2250-ih, 2260-ih, 2270-ih, 2280-ih, 2290-ih, 2300-ih, 2310-ih, 2320-ih, 2330-ih, 2340-ih, 2350-ih, 2360-ih, 2370-ih, 2380-ih, 2390-ih, 2400-ih, 2410-ih, 2420-ih, 2430-ih, 2440-ih, 2450-ih, 2460-ih, 2470-ih, 2480-ih, 2490-ih, 2500-ih, 2510-ih, 2520-ih, 2530-ih, 2540-ih, 2550-ih, 2560-ih, 2570-ih, 2580-ih, 2590-ih, 2600-ih, 2610-ih, 2620-ih, 2630-ih, 2640-ih, 2650-ih, 2660-ih, 2670-ih, 2680-ih, 2690-ih, 2700-ih, 2710-ih, 2720-ih, 2730-ih, 2740-ih, 2750-ih, 2760-ih, 2770-ih, 2780-ih, 2790-ih, 2800-ih, 2810-ih, 2820-ih, 2830-ih, 2840-ih, 2850-ih, 2860-ih, 2870-ih, 2880-ih, 2890-ih, 2900-ih, 2910-ih, 2920-ih, 2930-ih, 2940-ih, 2950-ih, 2960-ih, 2970-ih, 2980-ih, 2990-ih, 3000-ih, 3010-ih, 3020-ih, 3030-ih, 3040-ih, 3050-ih, 3060-ih, 3070-ih, 3080-ih, 3090-ih, 3100-ih, 3110-ih, 3120-ih, 3130-ih, 3140-ih, 3150-ih, 3160-ih, 3170-ih, 3180-ih, 3190-ih, 3200-ih, 3210-ih, 3220-ih, 3230-ih, 3240-ih, 3250-ih, 3260-ih, 3270-ih, 3280-ih, 3290-ih, 3300-ih, 3310-ih, 3320-ih, 3330-ih, 3340-ih, 3350-ih, 3360-ih, 3370-ih, 3380-ih, 3390-ih, 3400-ih, 3410-ih, 3420-ih, 3430-ih, 3440-ih, 3450-ih, 3460-ih, 3470-ih, 3480-ih, 3490-ih, 3500-ih, 3510-ih, 3520-ih, 3530-ih, 3540-ih, 3550-ih, 3560-ih, 3570-ih, 3580-ih, 3590-ih, 3600-ih, 3610-ih, 3620-ih, 3630-ih, 3640-ih, 3650-ih, 3660-ih, 3670-ih, 3680-ih, 3690-ih, 3700-ih, 3710-ih, 3720-ih, 3730-ih, 3740-ih, 3750-ih, 3760-ih, 3770-ih, 3780-ih, 3790-ih, 3800-ih, 3810-ih, 3820-ih, 3830-ih, 3840-ih, 3850-ih, 3860-ih, 3870-ih, 3880-ih, 3890-ih, 3900-ih, 3910-ih, 3920-ih, 3930-ih, 3940-ih, 3950-ih, 3960-ih, 3970-ih, 3980-ih, 3990-ih, 4000-ih, 4010-ih, 4020-ih, 4030-ih, 4040-ih, 4050-ih, 4060-ih, 4070-ih, 4080-ih, 4090-ih, 4100-ih, 4110-ih, 4120-ih, 4130-ih, 4140-ih, 4150-ih, 4160-ih, 4170-ih, 4180-ih, 4190-ih, 4200-ih, 4210-ih, 4220-ih, 4230-ih, 4240-ih, 4250-ih, 4260-ih, 4270-ih, 4280-ih, 4290-ih, 4300-ih, 4310-ih, 4320-ih, 4330-ih, 4340-ih, 4350-ih, 4360-ih, 4370-ih, 4380-ih, 4390-ih, 4400-ih, 4410-ih, 4420-ih, 4430-ih, 4440-ih, 4450-ih, 4460-ih, 4470-ih, 4480-ih, 4490-ih, 4500-ih, 4510-ih, 4520-ih, 4530-ih, 4540-ih, 4550-ih, 4560-ih, 4570-ih, 4580-ih, 4590-ih, 4600-ih, 4610-ih, 4620-ih, 4630-ih, 4640-ih, 4650-ih, 4660-ih, 4670-ih, 4680-ih, 4690-ih, 4700-ih, 4710-ih, 4720-ih, 4730-ih, 4740-ih, 4750-ih, 4760-ih, 4770-ih, 4780-ih, 4790-ih, 4800-ih, 4810-ih, 4820-ih, 4830-ih, 4840-ih, 4850-ih, 4860-ih, 4870-ih, 4880-ih, 4890-ih, 4900-ih, 4910-ih, 4920-ih, 4930-ih, 4940-ih, 4950-ih, 4960-ih, 4970-ih, 4980-ih, 4990-ih, 5000-ih, 5010-ih, 5020-ih, 5030-ih, 5040-ih, 5050-ih, 5060-ih, 5070-ih, 5080-ih, 5090-ih, 5100-ih, 5110-ih, 5120-ih, 5130-ih, 5140-ih, 5150-ih, 5160-ih, 5170-ih, 5180-ih, 5190-ih, 5200-ih, 5210-ih, 5220-ih, 5230-ih, 5240-ih, 5250-ih, 5260-ih, 5270-ih, 5280-ih, 5290-ih, 5300-ih, 5310-ih, 5320-ih, 5330-ih, 5340-ih, 5350-ih, 5360-ih, 5370-ih, 5380-ih, 5390-ih, 5400-ih, 5410-ih, 5420-ih, 5430-ih, 5440-ih, 5450-ih, 5460-ih, 5470-ih, 5480-ih, 5490-ih, 5500-ih, 5510-ih, 5520-ih, 5530-ih, 5540-ih, 5550-ih, 5560-ih, 5570-ih, 5580-ih, 5590-ih, 5600-ih, 5610-ih, 5620-ih, 5630-ih, 5640-ih, 5650-ih, 5660-ih, 5670-ih, 5680-ih, 5690-ih, 5700-ih, 5710-ih, 5720-ih, 5730-ih, 5740-ih, 5750-ih, 5760-ih, 5770-ih, 5780-ih, 5790-ih, 5800-ih, 5810-ih, 5820-ih, 5830-ih, 5840-ih, 5850-ih, 5860-ih, 5870-ih, 5880-ih, 5890-ih, 5900-ih, 5910-ih, 5920-ih, 5930-ih, 5940-ih, 5950-ih, 5960-ih, 5970-ih, 5980-ih, 5990-ih, 6000-ih, 6010-ih, 6020-ih, 6030-ih, 6040-ih, 6050-ih, 6060-ih, 6070-ih, 6080-ih, 6090-ih, 6100-ih, 6110-ih, 6120-ih, 6130-ih, 6140-ih, 6150-ih, 6160-ih, 6170-ih, 6180-ih, 6190-ih, 6200-ih, 6210-ih, 6220-ih, 6230-ih, 6240-ih, 6250-ih, 6260-ih, 6270-ih, 6280-ih, 6290-ih, 6300-ih, 6310-ih, 6320-ih, 6330-ih, 6340-ih, 6350-ih, 6360-ih, 6370-ih, 6380-ih, 6390-ih, 6400-ih, 6410-ih, 6420-ih, 6430-ih, 6440-ih, 6450-ih, 6460-ih, 6470-ih, 6480-ih, 6490-ih, 6500-ih, 6510-ih, 6520-ih, 6530-ih, 6540-ih, 6550-ih, 6560-ih, 6570-ih, 6580-ih, 6590-ih, 6600-ih, 6610-ih, 6620-ih, 6630-ih, 6640-ih, 6650-ih, 6660-ih, 6670-ih, 6680-ih, 6690-ih, 6700-ih, 6710-ih, 6720-ih, 6730-ih, 6740-ih, 6750-ih, 6760-ih, 6770-ih, 6780-ih, 6790-ih, 6800-ih, 6810-ih, 6820-ih, 6830-ih, 6840-ih, 6850-ih, 6860-ih, 6870-ih, 6880-ih, 6890-ih, 6900-ih, 6910-ih, 6920-ih, 6930-ih, 6940-ih, 6950-ih, 6960-ih, 6970-ih, 6980-ih, 6990-ih, 7000-ih, 7010-ih, 7020-ih, 7030-ih, 7040-ih, 7050-ih, 7060-ih, 7070-ih, 7080-ih, 7090-ih, 7100-ih, 7110-ih, 7120-ih, 7130-ih, 7140-ih, 7150-ih, 7160-ih, 7170-ih, 7180-ih, 7190-ih, 7200-ih, 7210-ih, 7220-ih, 7230-ih, 7240-ih, 7250-ih, 7260-ih, 7270-ih, 7280-ih, 7290-ih, 7300-ih, 7310-ih, 7320-ih, 7330-ih, 7340-ih, 7350-ih, 7360-ih, 7370-ih, 7380-ih, 7390-ih, 7400-ih, 7410-ih, 7420-ih, 7430-ih, 7440-ih, 7450-ih, 7460-ih, 7470-ih, 7480-ih, 7490-ih, 7500-ih, 7510-ih, 7520-ih, 7530-ih, 7540-ih, 7550-ih, 7560-ih, 7570-ih, 7580-ih, 7590-ih, 7600-ih, 7610-ih, 7620-ih, 7630-ih, 7640-ih, 7650-ih, 7660-ih, 7670-ih, 7680-ih, 7690-ih, 7700-ih, 7710-ih, 7720-ih, 7730-ih, 7740-ih, 7750-ih, 7760-ih, 7770-ih, 7780-ih, 7790-ih, 7800-ih, 7810-ih, 7820-ih, 7830-ih, 7840-ih, 7850-ih, 7860-ih, 7870-ih, 7880-ih, 7890-ih, 7900-ih, 7910-ih, 7920-ih, 7930-ih, 7940-ih, 7950-ih, 7960-ih, 7970-ih, 7980-ih, 7990-ih, 8000-ih, 8010-ih, 8020-ih, 8030-ih, 8040-ih, 8050-ih, 8060-ih, 8070-ih, 8080-ih, 8090-ih, 8100-ih, 8110-ih, 8120-ih, 8130-ih, 8140-ih, 8150-ih, 8160-ih, 8170-ih, 8180-ih, 8190-ih, 8200-ih, 8210-ih, 8220-ih, 8230-ih, 8240-ih, 8250-ih, 8260-ih, 8270-ih, 8280-ih, 8290-ih, 8300-ih, 8310-ih, 8320-ih, 8330-ih, 8340-ih, 8350-ih, 8360-ih, 8370-ih, 8380-ih, 8390-ih, 8400-ih, 8410-ih, 8420-ih, 8430-ih, 8440-ih, 8450-ih, 8460-ih, 8470-ih, 8480-ih, 8490-ih, 8500-ih, 8510-ih, 8520-ih, 8530-ih, 8540-ih, 8550-ih, 8560-ih, 8570-ih, 8580-ih, 8590-ih, 8600-ih, 8610-ih, 8620-ih, 8630-ih, 8640-ih, 8650-ih, 8660-ih, 8670-ih, 8680-ih, 8690-ih, 8700-ih, 8710-ih, 8720-ih, 8730-ih, 8740-ih, 8750-ih, 8760-ih, 8770-ih, 8780-ih, 8790-ih, 8800-ih, 8810-ih, 8820-ih, 8830-ih, 8840-ih, 8850-ih, 8860-ih, 8870-ih, 8880-ih, 8890-ih, 8900-ih, 8910-ih, 8920-ih, 8930-ih, 8940-ih, 8950-ih, 8960-ih, 8970-ih, 8980-ih, 8990-ih, 9000-ih, 9010-ih, 9020-ih, 9030-ih, 9040-ih, 9050-ih, 9060-ih, 9070-ih, 9080-ih, 9090-ih, 9100-ih, 9110-ih, 9120-ih, 9130-ih, 9140-ih, 9150-ih, 9160-ih, 9170-ih, 9180-ih, 9190-ih, 9200-ih, 9210-ih, 9220-ih, 9230-ih, 9240-ih, 9250-ih, 9260-ih, 9270-ih, 9280-ih, 9290-ih, 9300-ih, 9310-ih, 9320-ih, 9330-ih, 9340-ih, 9350-ih, 9360-ih, 9370-ih, 9380-ih, 9390-ih, 9400-ih, 9410-ih, 9420-ih, 9430-ih, 9440-ih, 9450-ih, 9460-ih, 9470-ih, 9480-ih, 9490-ih, 9500-ih, 9510-ih, 9520-ih, 9530-ih, 9540-ih, 9550-ih, 9560-ih, 9570-ih, 9580-ih, 9590-ih, 9600-ih, 9610-ih, 9620-ih, 9630-ih, 9640-ih, 9650-ih, 9660-ih, 9670-ih, 9680-ih, 9690-ih, 9700-ih, 9710-ih, 9720-ih, 9730-ih, 9740-ih, 9750-ih, 9760-ih, 9770-ih, 9780-ih, 9790-ih, 9800-ih, 9810-ih, 9820-ih, 9830-ih, 9840-ih, 9850-ih, 9860-ih, 9870-ih, 9880-ih, 9890-ih, 9900-ih, 9910-ih, 9920-ih, 9930-ih, 9940-ih, 9950-ih, 9960-ih, 9970-ih, 9980-ih, 9990-ih, 1000-ih, 1001-ih, 1002-ih, 1003-ih, 1004-ih, 1005-ih, 1006-ih, 1007-ih, 1008-ih, 1009-ih, 1010-ih, 1011-ih, 1012-ih, 1013-ih, 1014-ih, 1015-ih, 1016-ih, 1017-ih, 1018-ih, 1019-ih, 1020-ih, 1021-ih, 1022-ih, 1023-ih, 1024-ih, 1025-ih, 1026-ih, 1027-ih, 1028-ih, 1029-ih, 1030-ih, 1031-ih, 1032-ih, 1033-ih, 1034-ih, 1035-ih, 1036-ih, 1037-ih, 1038-ih, 1039-ih, 1040-ih, 1041-ih, 1042-ih, 1043-ih, 1044-ih, 1045-ih, 1046-ih, 1047-ih, 1048-ih, 1049-ih, 1050-ih, 1051-ih, 1052-ih, 1053-ih, 1054-ih, 1055-ih, 1056-ih, 1057-ih, 1058-ih, 1059-ih, 1060-ih, 1061-ih, 1062-ih, 1063-ih, 1064-ih, 1065-ih, 1066-ih, 1067-ih, 1068-ih, 1069-ih, 1070-ih, 1071-ih, 1072-ih, 1073-ih, 1074-ih, 1075-ih, 1076-ih, 1077-ih, 1078-ih, 1079-ih, 1080-ih, 1081-ih, 1082-ih, 1083-ih, 1084-ih, 1085-ih, 1086-ih, 1087-ih, 1088-ih, 1089-ih, 1090-ih, 1091-ih, 1092-ih, 1093-ih, 1094-ih, 1095-ih, 1096-ih, 1097-ih, 1098-ih, 1099-ih, 1100-ih, 1101-ih